

EVROPSKA UNIJA

EVROPSKI PARLAMENT

SVET

Bruselj, 25. april 2024
(OR. en)

2022/0066(COD)

PE-CONS 33/24

JAI 278
FREMP 84
COHOM 24
COPEN 77
EDUC 44
MIGR 69
SOC 109
ANTIDISCRIM 21
GENDER 23
JEUN 33
DROIPEN 31
CODEC 497

ZAKONODAJNI AKTI IN DRUGI INSTRUMENTI

Zadeva: DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o boju proti nasilju
nad ženskami in nasilju v družini

DIREKTIVA (EU) 2024/...
EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne ...

o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 82(2) in člena 83(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom²,

¹ UL C 443, 22.11.2022, str. 93.

² Stališče Evropskega parlamenta z dne 24. aprila 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Namen te direktive je zagotoviti celovit okvir za učinkovito preprečevanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boj proti njima po vsej Uniji. To dosega tako, da krepí obstoječe in uvaja nove ukrepe v zvezi z naslednjimi področji: opredelitev ustreznih kaznivih dejanj in kazni, zaščita žrtev in dostop do sodnega varstva, podpora žrtvam, boljše zbiranje podatkov ter preprečevanje, usklajevanje in sodelovanje.
- (2) Enakost žensk in moških ter nediskriminacija sta ključni vrednoti Unije in temeljni pravici, zapisani v členu 2 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) ter v členih 21 in 23 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina). Nasilje nad ženskami in nasilje v družini ogrožata te vrednote in pravice, spodbujata pravice žensk in deklic do enakosti na vseh področjih življenja ter jih ovirata pri tem, da bi enakopravno sodelovale v družbi in na poklicnem področju.
- (3) Nasilje nad ženskami in nasilje v družini pomenita kršitev temeljnih pravic, kot so pravica do človekovega dostojanstva, pravica do življenja in osebne celovitosti, prepoved nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja, pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, pravica do svobode in varnosti, pravica do varstva osebnih podatkov, pravica do nediskriminacije, vključno zaradi spola, ter pravice otroka, kot so določene v Listini in Konvenciji o otrokovih pravicah.

- (4) Ta direktiva podpira mednarodne zaveze držav članic za boj proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini ter njuno preprečevanje, zlasti Konvencijo Združenih narodov o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk in Konvencijo Združenih narodov o pravicah invalidov, ter, kadar je ustrezno, Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima in Konvencijo Mednarodne organizacije dela o odpravi nasilja in nadlegovanja v svetu dela, podpisano 21. junija 2019 v Ženevi.

- (5) Glede na posebne vidike, povezane s kaznivimi dejanji nasilja nad ženskami in nasilja v družini, je treba določiti celovit sklop pravil, ki ciljno obravnava trdovraten problem nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter upošteva posebne potrebe žrtev takega nasilja. Obstoječe določbe na ravni Unije in nacionalni ravni so se izkazale za nezadostne za učinkovit boj proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini ter za njuno preprečevanje. Čeprav se zlasti direktivi 2011/36/EU³ in 2011/93/EU⁴ Evropskega parlamenta in Sveta osredotočata na posebne oblike takega nasilja, medtem ko Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁵ določa splošni okvir za žrtve kaznivih dejanj, in določata nekatere zaščitne ukrepe za žrtve, ne obravnavata njihovih posebnih potreb.

³ Direktiva 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ (UL L 101, 15.4.2011, str. 1).

⁴ Direktiva 2011/93/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2004/68/PNZ (UL L 335, 17.12.2011, str. 1).

⁵ Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ (UL L 315, 14.11.2012, str. 57).

- (6) Nasilje nad ženskami in nasilje v družini se lahko stopnjujeta, kadar se pojavljata skupaj z diskriminacijo zaradi kombinacije spola in drugih razlogov **za diskriminacijo** iz člena 21 Listine, in sicer zaradi državljanstva, rase, barve kože, etničnega ali socialnega porekla, genetskih značilnosti, jezika, veroizpovedi ali prepričanja, političnega ali katerega koli drugega mnenja, pripadnosti narodnostni manjšini, premoženja, rojstva, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti (v nadaljnjem besedilu: presečna diskriminacija). Države članice bi zato morale ustrezno upoštevati žrtve, na katere vpliva takšna presečna diskriminacija, in sicer s sprejetjem posebnih ukrepov. Osebe, ki jih je prizadela presečna diskriminacija, so izpostavljene večjemu tveganju nasilja na podlagi spola. Zato bi morale države članice to povečano stopnjo tveganja upoštevati pri izvajanju ukrepov iz te direktive, zlasti v zvezi z individualno oceno za ugotavljanje potreb žrtev po zaščiti, s specialistično podporo žrtvam ter z usposabljanjem in obveščanjem strokovnih delavcev, ki bodo verjetno prišli v stik z žrtvami.
- (7) Žrtve so izpostavljene večjemu tveganju za ustrahovanje, maščevanje ter sekundarno in ponovno viktimizacijo. Države članice bi morale zagotoviti, da se tem tveganjem ter potrebi po zaščiti dostojanstva in telesne integritete takih žrtev nameni posebna pozornost. Pri oceni tveganja povračilnih ukrepov je treba upoštevati dejavnik predhodnega poznanstva ali razmerja s storilcem kaznivega dejanja.
- (8) Žrtve bi morale imeti možnost, da do svojih pravic dostopajo pred kazenskim postopkom, med njim in za ustrezno obdobje po njem v skladu z njihovimi potrebami in na podlagi pogojev iz te direktive.

- (9) Določbe te direktive, ki se nanašajo na pravice žrtev, bi se morale uporabljati za vse žrtve kaznivih ravnanj, ki pomenijo nasilje nad ženskami ali nasilje v družini in so opredeljena kot kazniva dejanja na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava. To vključuje kazniva dejanja, opredeljena v tej direktivi, in sicer pohabljanje ženskih spolovil, prisilne poroke, deljenje intimnih ali prirejenih vsebin brez privolitve žrtve, kibernetško zalezovanje, kibernetško nadlegovanje, neželeno prejemanje spolno eksplicitnih vsebin, kibernetško spodbujanje k nasilju ali sovraštvu in kazniva ravnanja, ki jih zajemajo drugi akti Unije, zlasti direktivi 2011/36/EU in 2011/93/EU. Tudi nekatera kazniva dejanja po nacionalnem pravu spadajo v opredelitev nasilja nad ženskami. To vključuje kazniva dejanja, kot so feminicid, posilstvo, spolno nadlegovanje, spolna zloraba, zalezovanje, zgodnje poroke, prisilni splav, prisilna sterilizacija ter različne oblike kibernetškega nasilja, kot so spletno spolno nadlegovanje in kibernetško trpinčenje. Nasilje v družini je oblika nasilja, ki bi lahko bila na podlagi nacionalnega prava posebej opredeljena kot kaznivo dejanje ali pa je zajeta v kaznivih dejanjih, ki se storijo v družini ali gospodinjski enoti ali med nekdanjima ali sedanjima zakoncema ali partnerjema, ne glede na to, ali sta živela v skupnem gospodinjstvu. Posamezne države članice lahko širše opredelijo, kaj po nacionalnem kazenskem pravu pomeni nasilje nad ženskami. Opozoriti je treba, da ta direktiva ne obravnava celotnega spektra kaznivih ravnanj, ki pomenijo nasilje nad ženskami.

- (10) Nasilje nad ženskami je trdovraten izraz strukturne diskriminacije žensk, ki je posledica zgodovinsko neenakih razmerij moči med ženskami in moškimi. Gre za obliko nasilja zaradi spola, prvenstveno nad ženskami in deklicami, ki ga izvajajo moški. Tovrstno nasilje je ukoreninjeno v družbeno oblikovanih vlogah, vedenju, dejavnostih in lastnostih, ki v posamezni družbi veljajo kot primerni za ženske oziroma moške. Zato bi bilo treba to direktivo izvajati z vidika, ki upošteva različnost spolov.
- (11) Nasilje v družini je resen družbeni problem, ki pogosto ostaja prikrit. Povzroči lahko resne psihološke in fizične travme s hudimi posledicami za osebno in poklicno življenje žrtve, saj je storilec kaznivega dejanja običajno oseba, ki jo žrtev pozna in za katero pričakuje, da ji lahko zaupa. Takšno nasilje ima lahko različne oblike ter vključuje fizično, spolno, psihološko in ekonomsko nasilje, pojavi pa se lahko v raznovrstnih odnosih. Nasilje v družini pogosto zajema prisilni nadzor in se lahko zgodi ne glede na to, ali storilec kaznivega dejanja živi oziroma je živel v istem gospodinjstvu z žrtvijo ali ne.

- (12) Ukrepi na podlagi te direktive so oblikovani za obravnavo posebnih potreb žensk in deklic, saj jih obliki nasilja, zajeti v tej direktivi, in sicer nasilje nad ženskami in nasilje v družini, nesorazmerno prizadeneta, kar potrjujejo podatki in študije. Vendar so lahko žrtve teh oblik nasilja tudi druge osebe, ki bi zato morale biti prav tako upravičene do enakih ukrepov za žrtve, določenih v tej direktivi. Zato bi se moral izraz „žrtev“ nanašati na vse osebe, ne glede na njihov spol, in, razen če v tej direktivi ni določeno drugače, bi morale biti vse žrtve upravičene do pravic, povezanih z zaščito žrtev in dostopom do sodnega varstva, podpore žrtvam in ukrepov za preprečevanje.
- (13) Za otroke, ki so priča nasilju v družini, je lahko to zaradi njihove ranljivosti uničujoče. Otroci, ki so priča nasilju v družini ali gospodinjstvu, običajno utrpijo neposredno psihološko in čustveno škodo, ki vpliva na njihov razvoj, in so izpostavljeni večjemu tveganju za telesno in duševno bolezen, tako kratkoročno kot dolgoročno. Priznanje, da so otroci, ki so utrpeli neposredno škodo zaradi nasilja v družini, tudi sami žrtve, je pomemben korak pri zaščiti otrok, ki trpijo zaradi nasilja v družini.
- (14) Za namene te direktive bi bilo treba kot pristojne organe šteti organ ali organe, ki so na podlagi nacionalnega prava imenovani kot pristojni za opravljanje naloge iz te direktive. Vsaka država članica bi morala določiti, kateri organi so pristojni za vsako od teh nalog.

- (15) Na podlagi člena 288 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) je direktiva za vsako državo članico, na katero je naslovljena, zavezujoča glede cilja, ki ga je treba doseči, vendar prepušča nacionalnim organom izbiro oblike in metod. Vendar bi bilo treba glede na posebno naravo kaznivega dejanja pohabljanja ženskih spolovil in potrebo po zaščiti žrtev, ki so zaradi tega utrpeli specifično škodo, to kaznivo dejanje posebej obravnavati v kazenski zakonodaji držav članic. Pohabljanje ženskih spolovil je praksa zlorabljanja in izkoriščanja, ki se izvaja na spolnih organih ženske ali deklice z namenom ohranjanja in uveljavljanja prevlade nad ženskami in deklicami ter izvajanja družbenega nadzora nad njihovo spolnostjo. Včasih se izvede v okviru otroške ali prisilne poroke ali nasilja v družini. Pohabljanje ženskih spolovil je v nekaterih skupnostih tradicionalna praksa, ki se izvaja na ženskah. Zajemati bi moralo prakse pohabljanja, ki se izvajajo iz nemedicinskih razlogov, žrtvam pa povzročajo nepopravljivo in doživljenjsko škodo. Pohabljanje ženskih spolovil povzroča psihološko in družbeno škodo, kar močno vpliva na kakovost življenja žrtve. Izraz „ekscizija“ bi se moral nanašati na delno ali popolno odstranitev klitorisa in velikih sramnih ustnic. Izraz „infibulacija“ bi se moral nanašati na zaprtje velikih sramnih ustnic z delnim zašitjem zunanjih delov vulve, da se zoži vaginalna odprtina. Izraz „drugo pohabljanje“ bi se moral nanašati na vse druge povzročene fizične spremembe ženskih spolovil.

- (16) Prisilne poroke so oblika nasilja, ki vključuje hude kršitve temeljnih pravic, zlasti pravic žensk in deklic do telesne integritete, svobode, avtonomije, telesnega in duševnega zdravja, spolnega in reproduktivnega zdravja, izobraževanja ter zasebnega življenja. Prisilne poroke spodbujajo dejavniki, kot so revščina, brezposelnost, običaji ali konflikti. Ženske ali dekleta se v poroko pogosto prisili s fizičnim in spolnim nasiljem ali grožnjami z nasiljem. Prisilna poroka je pogosto povezana z različnimi oblikami fizičnega in psihološkega nasilja ter izkoriščanja, na primer spolnega. Zato morajo vse države članice prisilne poroke opredeliti kot kaznivo dejanje in storilcem kaznivega dejanja naložiti ustrezne kazni. Ta direktiva ne posega v opredelitve poroke po nacionalnem ali mednarodnem pravu. Države članice bi morale sprejeti potrebne ukrepe za določitev zastaralnega roka, ki bi omogočal preiskavo, pregon, sojenje in razsodbo o prisilni poroki. Glede na to, da so žrtve prisilne poroke pogosto mladoletne osebe, bi morali zastaralni roki trajati dovolj dolgo, da bi se omogočil učinkovit začetek postopka po tem, ko je žrtev dopolnila 18 let, njihovo trajanje pa bi moralo biti tudi sorazmerno s težo zadevnega kaznivega dejanja.

- (17) Zagotoviti je treba usklajene opredelitve kaznivih dejanj in kazni v zvezi z nekaterimi oblikami kibernetškega nasilja, pri katerih je nasilje neločljivo povezano z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT), te tehnologije pa se uporabljajo za znatno povečanje resnosti škodljivega učinka kaznivega dejanja, s čimer se spremenijo značilnosti kaznivega dejanja. Kibernetško nasilje se izvaja zlasti nad političarkami, novinarkami in zagovornicami človekovih pravic. Zagovorniki človekovih pravic so posamezniki, skupine ali organizacije, ki spodbujajo in varujejo splošno priznane človekove pravice in temeljne svoboščine. Zaradi kibernetškega nasilja so ženske lahko utišane in težje sodelujejo v družbi pod enakimi pogoji kot moški. Kibernetško nasilje nesorazmerno prizadene tudi ženske, dekleta in deklice v izobraževalnem okolju, kot so šole in univerze, kar ima škodljive posledice za njihovo nadaljnje izobraževanje in duševno zdravje, povzroča socialno izključenost in tesnobo ter napeljuje k samopoškodovanju, v skrajnih primerih pa lahko privede do samomora.

- (18) Pri uporabi IKT obstaja očitno tveganje, da se bodo nekatere oblike kibernetškega nasilja zlahka, hitro in široko razširile, zaradi česar bo žrtev utrpela še večjo in dolgotrajno škodo. Potencial za tako razširjanje, ki je znak več kaznivih dejanj kibernetškega nasilja, opredeljenih v tej direktivi, bi se morala odražati v tem, da se določene vsebine z uporabo IKT dajo na voljo javnosti. Izraza „na voljo javnosti“ in „javno dostopen“ bi bilo treba razumeti tako, kot da se nanašata na možnost doseganja večjega števila oseb. Ta izraza bi bilo treba razlagati in uporabljati ob upoštevanju ustreznih okoliščin, vključno s tehnologijami, s katerimi se omogoči dostop do teh vsebin. Da bi poleg tega določili samo minimalna pravila za najhujše oblike kibernetškega nasilja, bi bilo treba zadevna kazniva dejanja v tej direktivi omejiti na ravnanje, ki bi žrtvi lahko povzročilo resno škodo ali resno prihološko škodo, ali na ravnanje, zaradi katerega bi se žrtev lahko resno ustrašila za lastno varnost ali varnost vzdrževanih družinskih članov. V vsakem primeru bi bilo treba pri presoji, ali bi ravnanje lahko povzročilo resno škodo, upoštevati posebne okoliščine primera, brez poseganja v neodvisnost sodstva. O verjetnosti povzročitve resne škode je mogoče sklepati iz objektivnih dejanskih okoliščin. Ta direktiva določa minimalni pravni okvir na tem področju, države članice pa lahko sprejmejo ali ohranijo strožje kazenske predpise.

- (19) Ker se vsebine povečini zlahka, hitro in široko distribuirajo, pa tudi zaradi njihove intimne narave je izdelava fotografij, videoposnetkov ali podobnih vsebin, ki prikazujejo spolno eksplicitne dejavnosti ali intimne dele osebe, in omogočanje javnosti, da dostopa do njih, z uporabo IKT brez privolitve te osebe, za žrtve lahko zelo škodljivo. Ustrezno kaznivo dejanje, opredeljeno v tej direktivi, bi moralo zajemati vse vrste takih vsebin, kot so podobe, fotografije in videoposnetki, vključno s seksualiziranimi podobami, zvočnimi posnetki in videoposnetki. Pokrivati bi moralo primere, v katerih se javnosti z uporabo IKT omogoči dostop do vsebin brez privolitve žrtve, ne glede na to, ali je žrtev privolila v ustvarjanje teh vsebin ali jih je morda posredovala določeni osebi. Kaznivo dejanje bi moralo vključevati tudi izdelavo brez privolitve, prirejanje ali spreminjanje vsebin, na primer z urejanjem slikovnih elementov, vključno z uporabo umetne inteligence, tako da je videti, kot da druga oseba sodeluje v spolnih dejanjih, če je posnetek z uporabo IKT naknadno dan na voljo javnosti brez privolitve te osebe. Takšni izdelava, prirejanje ali spreminjanje bi morali vključevati izdelavo „globokih ponaredkov“, pri katerih so elementi fotografije ali posnetka precej podobni obstoječemu posamezniku, predmetom, krajem ali drugim subjektom ali dogodkom, prikazujejo spolna dejanja osebe in bi se drugim osebam zmotno zdelo, da gre za verodostojno ali resnično fotografijo ali posnetek. Za učinkovito zaščito žrtev takega ravnanja bi bilo treba zajeti tudi grožnje s takim ravnanjem.

- (20) Razširjanje fotografij, videoposnetkov ali drugih vsebin, ki prikazujejo eksplicitne spolne dejavnosti ali intimne dele osebe brez privolitve te osebe, v javnosti z uporabo IKT ne bi smelo biti kaznivo, kadar je taka nekriminalizacija potrebna zaradi varstva temeljnih pravic, zaščiteneh na podlagi Listine EU, zlasti svobode izražanja, vključno s svobodo sprejemanja in širjenja vesti in idej v odprti in demokratični družbi, ter svobode umetnosti in znanosti, vključno z akademsko svobodo. Poleg tega kaznivo dejanje ne bi smelo zajemati ravnanja z vsebinami s strani javnih organov, zlasti pri vodenju kazenskih postopkov ali preprečevanju, odkrivanju ali preiskovanju kaznivih dejanj, države članice pa bi morale imeti možnost, da osebo v posebnih okoliščinah razbremenijo odgovornosti, na primer kadar se s temi vsebinami ukvarjajo telefonske linije ali spletne točke za pomoč, in sicer za prijavljanje kaznivega dejanja organom.

- (21) Kibernetško zalezovanje je sodobna oblika nasilja, ki se pogosto izvaja nad družinskimi člani ali osebami, ki živijo v istem gospodinjstvu kot storilec kaznivega dejanja, izvajajo pa ga lahko tudi nekdanji partnerji ali znanci. Storilec običajno z zlorabo tehnologije stopnjuje prisilo in obvladovalno vedenje, manipuliranje ter nadziranje, s čimer poveča strah in tesnobo žrtve ter povzroči postopno osamitev žrtve od prijateljev, družine in dela. Zato bi bilo treba določiti minimalna pravila glede kibernetškega zalezovanja. Kaznivo dejanje kibernetškega zalezovanja bi moralo zajemati ponavljajoče se ali stalno nadzorovanje žrtve z uporabo IKT brez njene privolitve ali zakonitega dovoljenja. Tak nadzor se lahko doseže z obdelavo osebnih podatkov žrtve, na primer s krajo identitete, krajo gesel, vdorom v naprave žrtve, prikritim aktiviranjem programske opreme za beleženje tipkanja, da se pridobi dostop do zasebnih prostorov žrtve, namestitvijo aplikacij za geografsko lokalizacijo, vključno s programsko opremo za zalezovanje, ali s krajo žrtvinih naprav. Poleg tega bi moralo kaznivo dejanje kibernetškega zalezovanja zajemati spremljanje žrtev brez njihove privolitve ali dovoljenja prek tehnoloških naprav, povezanih z internetom stvari, kot so pametni gospodinjski aparati. Vendar lahko obstajajo primeri, v katerih se nadzorovanje izvaja iz legitimnih razlogov, na primer kadar starši nadzorujejo, kje se nahajajo njihovi otroci, in njihovo spletno aktivnost, ali kadar sorodniki spremljajo zdravje bolnih, starejših ali ranljivih oseb ali invalidov ali pri spremljanju medijev in obveščevalnih podatkih iz javnih virov.

- (22) Kazenska odgovornost bi morala biti omejena na primere, v katerih bi spremljanje verjetno povzročilo resno škodo žrtvi. Pri ocenjevanju verjetnosti, ali bi dejanje lahko povzročilo resno škodo, bi se bilo treba osredotočiti na to, ali bi to dejanje običajno povzročilo škodo žrtvi.
- (23) V opredelitvi kaznivega dejanja kibernetkega zalezovanja bi se moral pojem „sledenje“ nanašati na sledenje lokaciji osebe in spremljanje njenega gibanja, pojem „spremljanje“ pa bi se moral nanašati na opazovanje osebe bolj na splošno, vključno z opazovanjem njenih dejavnosti. Pri kibernetkem zalezovanju je končni cilj obeh dejanj nadzor nad osebo.

- (24) Določiti bi bilo treba minimalna pravila v zvezi s kaznivim dejanjem kibernetkega nadlegovanja, da bi zajeli najhujše oblike takšnega kibernetkega nadlegovanja. To bi moralo vključevati ponavljajoče se ali stalno ogrožanje osebe, vsaj kadar tako ravnanje vključuje grožnje z uporabo IKT za storitev kaznivih dejanj in kadar je verjetno, da bo osebo zaradi takega ravnanja resno strah za lastno varnost ali varnost vzdrževanih družinskih članov. To bi moralo vključevati tudi javno dostopno grozilno ali žaljivo ravnanje, ki se proti osebi sproži v sodelovanju z drugimi osebami prek IKT, kadar bi tako ravnanje tej osebi lahko povzročilo resno psihološko škodo. Taki obsežni napadi, vključno s koordiniranimi množičnimi napadi na spletu, lahko prerastejo v napad zunaj spleta ali povzročijo resne psihološke posledice in v skrajnih primerih samomor žrtve. Tarča takih napadov so pogosto vidne političarke, novinarke in zagovornice človekovih pravic ali kako drugače znane osebe, ti napadi pa se lahko pojavljajo tudi v drugih kontekstih, na primer v univerzitetnih naseljih, v šolah in na delovnem mestu. Tako spletno nasilje bi bilo treba obravnavati zlasti, kadar se napadi izvajajo v velikem obsegu, na primer v obliki koordiniranega nadlegovanja s strani večjega števila ljudi. Minimalna pravila v zvezi s kaznivim dejanjem kibernetkega nadlegovanja bi morala vključevati tudi pošiljanje neželene fotografije, videoposnetkov ali drugega podobnega gradiva, ki prikazuje spolovila, osebi (v nadaljnjem besedilu: neželena prejemanje spolno eksplicitnih vsebin), kadar je verjetno, da bi takšno ravnanje tej osebi povzročilo resno psihološko škodo. Neželeno prejemanje spolno eksplicitnih vsebin je običajna oblika ustrahovanja in utišanja žensk. Minimalna pravila v zvezi s kaznivim dejanjem kibernetkega nadlegovanja bi morala zajemati tudi pravila o situacijah, ko se osebne informacije žrtve dajo na voljo javnosti z IKT brez privolitve žrtve, da bi druge spodbudili k povzročitvi telesne ali resne psihološke škode žrtvi (razkrivanje zasebnih informacij).

- (25) Zaradi vse večje uporabe interneta in družbenih medijev se je v zadnjih letih močno povečalo javno spodbujanje k nasilju in sovraštvu, tudi k nasilju in sovraštvu zaradi spola. Preprosto, hitro in široko razširjanje sovražnega govora v digitalnem svetu je potencirano zaradi odsotnosti zadržkov na spletu, saj domnevna anonimnost na internetu in občutek posameznika, da za svoja dejanja ne bo kaznovan, zmanjšujeta njegovo inhibicijo za sodelovanje v takem govoru. Ženske so pogosto tarča seksističnega in mizoginega sovraštva na spletu, ki lahko preraste v kazniva dejanja iz sovraštva zunaj spleta. Tako ravnanje je treba preprečiti ali prestreči v zgodnji fazi. Pri tej vrsti spodbujanja ni vedno neposrednega omenjanja spola ciljne osebe, vendar je o pristranski motivaciji mogoče sklepati iz splošne vsebine ali konteksta spodbujanja.

- (26) Pri kaznivem dejanju kibernetkega spodbujanja k nasilju ali sovraštvu se predpostavlja, da se spodbujanje ne izraža v povsem zasebnem kontekstu, temveč javno z uporabo IKT. Zato bi moralo to kaznivo dejanje zajemati razširjanje vsebin javnosti, kar bi bilo treba razumeti tako, da se z uporabo IKT da na voljo del zadevne vsebine, ki spodbuja k nasilju ali sovraštvu, potencialno neomejenemu številu oseb, in sicer se omogoči enostaven dostop do vsebine uporabnikom na splošno, ne da bi bilo potrebno nadaljnje ukrepanje osebe, ki je zagotovila vsebino, ter ne glede na to, ali te osebe dejansko dostopajo do zadevnih informacij. V skladu s tem bi bilo treba v primerih, ko dostop do vsebin zahteva registracijo ali sprejem v skupino uporabnikov, šteti, da se informacije razširjajo javnosti samo, kadar so uporabniki, ki želijo dostopati do vsebin, samodejno registrirani ali sprejeti brez človeškega dejavnika pri odločanju ali izbiranju, komu je dostop dovoljen. Pristojni organi bi morali pri ocenjevanju, ali vsebina pomeni spodbujanje k sovraštvu ali nasilju, upoštevati temeljno pravico do svobode izražanja, kot je določena v členu 11 Listine.
- (27) Da bi zagotovili pravično ravnovesje med svobodo izražanja in pregonom kaznivega dejanja kibernetkega spodbujanja k nasilju ali sovraštvu, bi morale imeti države članice možnost, da se odločijo kaznovati samo ravnanje, ki lahko moti javni red ali ki je grozilno, zlorablajoče ali žaljivo. Uporaba teh pogojev, kadar to zahteva nacionalno pravo, ne bi smela ogroziti učinkovitosti določbe, ki opredeljuje kaznivo dejanje kibernetkega spodbujanja k nasilju ali sovraštvu.

- (28) Kazni za kazniva dejanja, opredeljena v tej direktivi, bi morale biti učinkovite, odvračilne in sorazmerne. V ta namen bi bilo treba za fizične osebe določiti najnižje ravni najvišje zaporne kazni. Najvišje zaporne kazni, določene za kazniva dejanja iz te direktive, ki so jih storile fizične osebe, bi se morale izreči vsaj za najhujše oblike teh kaznivih dejanj.
- (29) Žrtve bi morale imeti možnost, da zlahka prijavijo kazniva dejanja nasilja nad ženskami ali nasilja v družini ter predložijo dokaze, ne da bi bile podvržene sekundarni ali ponovni viktimizaciji. Izredno pomembno je, da se žrtve ob prijavi kaznivih dejanj napoti na specializirano kontaktno točko, kadar je to le mogoče, ne glede na to, ali je bila vložena kazenska ovadba. Ta kontaktna točka bi lahko bil usposobljen policist ali strokovnjak, usposobljen za pomoč žrtvam.
- (30) Države članice bi morale poleg osebne prijave zagotoviti možnost vložitve prijave prek spleta ali prek drugih dostopnih in varnih IKT za prijavo nasilja nad ženskami ali nasilja v družini, vsaj v zvezi s kibernetško kriminaliteto deljenja intimnih ali prirejenih vsebin brez privolitve žrtve, kibernetskim zalezovanjem, kibernetskim nadlegovanjem in kibernetskim spodbujanjem k nasilju ali sovraštvu, kakor je opredeljeno v tej direktivi. Žrtve bi morale imeti možnost naložiti vsebine, povezane s svojo prijavo, kot so posnetki zaslona domnevnega nasilnega ravnanja.

- (31) Glede na specifiko nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter povečano tveganje, da bi žrtve lahko umaknile prijavo, čeprav so bile žrtve kaznivega dejanja, je pomembno, da se vsi ustrezni dokazi zberejo čim prej v skladu z veljavnimi nacionalnimi postopkovnimi pravili.
- (32) Države članice lahko žrtvam omogočijo pravno pomoč pri prijavi kaznivih dejanj, tudi brezplačno, kadar tako določa nacionalno pravo. Države članice bi morale pri ocenjevanju finančnih sredstev žrtve za namene odločanja o odobritvi pravne pomoči upoštevati dejanski dostop žrtve do njenih finančnih sredstev. Nasilje v družini lahko vključuje tudi to, da storilec kaznivega dejanja nadzira ekonomska sredstva, zato žrtve morda nimajo dejanskega dostopa do lastnih finančnih sredstev.

- (33) Pri nasilju v družini in nasilju nad ženskami, zlasti kadar je storilec kaznivega dejanja ožji družinski član ali intimni partner, so žrtve lahko pod takim pritiskom storilca, da se bojijo stopiti v stik s pristojnimi organi, tudi če je ogroženo njihovo življenje. Države članice bi zato morale zagotoviti, da njihova pravila o zaupnosti ne ovirajo zdravstvene delavce, da kadar imajo utemeljene razloge za domnevo, da obstaja tveganje za neposredno hudo telesno poškodbo, to prijavijo pristojnim organom. Prijava je upravičena, ker takih dejanj morda ne prijavijo tisti, ki jih utrpijo ali so jim neposredno priča. Podobno primere nasilja v družini ali nasilja nad ženskami, ki prizadene otroke, pogosto prepoznajo le tretje osebe, ki opazijo neobičajno otrokovo vedenje ali telesno poškodbo otroka. Otroke je treba učinkovito zaščititi pred takšnimi oblikami nasilja in čim prej sprejeti ustrezne ukrepe. Zato tudi strokovni delavci, ki pridejo v stik z otroškimi žrtvami, vključno s strokovnimi delavci v zdravstvu, socialnih službah ali izobraževanju, ne bi smeli biti omejeni z zaupnostjo, kadar imajo utemeljene razloge za domnevo, da je bila otroku povzročena huda telesna škoda. Kadar strokovni delavci prijavijo take primere nasilja, bi morale države članice zagotoviti, da ne odgovarjajo za kršitev zaupnosti. Zaščititi pa bi bilo treba varovanje poklicne skrivnosti odvetnikov v skladu s členom 7 Listine, kar je upravičeno zaradi temeljne vloge, ki jo odvetniki imajo v demokratični družbi. Kadar je tako določeno v nacionalnem pravu, bi bilo treba zaščititi tudi varovanje poklicne skrivnosti s strani duhovnika ali enakovredna načela, ki se uporabljajo za zaščito svobode veroizpovedi. Poleg tega možnost, da strokovni delavci prijavijo take primere nasilja, ne posega v nacionalna pravila o zaupnosti virov, ki se uporabljajo v okviru medijev.

- (34) Ker se primeri nasilja nad otroci redko prijavijo, bi bilo treba vzpostaviti varne in otrokom prijazne postopke prijave. To lahko vključuje zaslišanje otroka s strani pristojnih organov v preprostem in dostopnem jeziku. Države članice bi morale poskrbeti, da lahko otrokom med postopki prijave, kolikor je to mogoče, pomagajo strokovni delavci, specializirani za varstvo in podporo otrok. V nekaterih okoliščinah taka pomoč morda ni pomembna, na primer zaradi zrelosti otroka ali v primeru spletne prijave, ali kadar bi se nudenje pomoči lahko izkazalo za težavno, na primer na redko poseljenih območjih.
- (35) Pomembno je, da države članice poskrbijo, da se žrtve, ki so državljani tretjih držav, ne glede na njihov status prebivanja, ne odvrča od prijavljanja primerov nasilja nad ženskami ali nasilja v družini in da se obravnavajo nediskriminatorno glede na status prebivanja v skladu s cilji Direktive 2012/29/EU. Za zaščito vseh žrtev pred ponavljajočim se nasiljem je pomembno uporabiti pristop, osredotočen na žrtve. Še posebej bi bilo treba zagotoviti, da izvrševanje postopka vračanja na podlagi Direktive 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁶ žrtvam ne preprečuje uveljavljanja pravice do zaslišanja na podlagi Direktive 2012/29/EU. Države članice se lahko v skladu z Direktivo 2008/115/ES odločijo, da izdajo nevezano dovoljenje za prebivanje ali drugo dovoljenje, ki iz sočutja, humanitarnih razlogov ali drugih razlogov zagotavlja pravico do prebivanja državljanu tretje države, ki nezakonito prebiva na njihovem ozemlju, in izpolnijo obveznost na podlagi navedene direktive, da se, kolikor je to mogoče, upoštevajo posebne potrebe ranljivih oseb v obdobju za prostovoljni odhod, kadar je tako obdobje odobreno na podlagi navedene direktive.

⁶ Direktiva 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L 348, 24.12.2008, str. 98).

- (36) Zamude pri obravnavi prijav nasilja nad ženskami in nasilja v družini lahko ustvarijo posebno tveganje za žrtve, glede na to, da bi bile lahko še naprej v neposredni nevarnosti in da so storilci kaznivega dejanja lahko pogosto ožji družinski člani ali zakonci. Pristojni organi bi zato morali biti ustrezno usposobljeni ter imeti ustrezno strokovno znanje in učinkovita preiskovalna orodja za preiskovanje in pregon takih dejanj, ne da bi jim bilo treba odpri specializirane službe ali enote.
- (37) Preiskave ali pregon posilstva ne bi smele biti odvisne od prijave ali kazenske ovadbe s strani žrtve ali njenega zastopnika. Podobno bi se moral kazenski postopek nadaljevati, tudi kadar žrtev umakne kazensko ovadbo. To ne posega v diskrecijsko pravico organov pregona, da ustavijo kazenski postopek iz drugih razlogov, na primer, kadar ugotovijo, da ni zadostnih dokazov za nadaljevanje kazenskega postopka.
- (38) Žrtve nasilja v družini in spolnega nasilja običajno potrebujejo takojšnjo zaščito in posebno podporo, na primer v primeru intimnopartnerskega nasilja, kjer je stopnja ponavljajočega se nasilja običajno visoka. Zato bi bilo treba individualno oceno potreb žrtve začeti čim prej, na primer takrat, ko žrtev prvič pride v stik s pristojnimi organi, čim prej po tem, ko žrtev prvič pride v stik s pristojnimi organi, ali takoj, ko se pojavi sum, da je oseba žrtev nasilja v družini ali spolnega nasilja. Taka ocena se lahko opravi preden žrtev uradno prijavi kaznivo dejanje ali na lastno pobudo pristojnih organov, če kaznivo dejanje prijavi tretja oseba.

- (39) Pri ocenjevanju potreb žrtve po zaščiti in podpori bi moralo biti glavno vodilo zagotovitev varnosti žrtve in zagotavljanje prilagojene podpore, pri čemer se med drugim upoštevajo individualne okoliščine žrtve. Okoliščine, ki zahtevajo posebno pozornost, lahko na primer vključujejo dejstvo, da je žrtev noseča, odvisnost žrtve od storilca kaznivega dejanja ali osumljenca kaznivega dejanja ali razmerje z njim, tveganje, da se žrtev vrne k storilcu kaznivega dejanja ali osumljencu, nedavno ločitev od storilca kaznivega dejanja ali osumljenca, morebitno tveganje, da se otroci uporabijo za izvajanje nadzora nad žrtvijo, tveganja za žrtve invalide in uporaba hišnih živali za izvajanje pritiska na žrtev. Upoštevati bi bilo treba tudi stopnjo psihološkega ali ekonomskega nadzora, ki ga nad žrtvijo izvaja storilec kaznivega dejanja ali osumljenec.
- (40) Da bi žrtvam zagotovili celovito podporo in zaščito, bi morali biti v oceno tveganj za žrtve in ustreznih podpornih ukrepov vključeni vsi pristojni in drugi ustrezni organi, ne zgolj organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter sodni organi, in sicer na podlagi jasnih smernic, ki jih izdajo države članice. Te smernice bi morale vključevati dejavnike, ki se upoštevajo pri oceni tveganja, ki ga predstavlja storilec kaznivega dejanja ali osumljenec, vključno z upoštevanjem dejstva, da so osumljenci, ki so že bili obtoženi lažjih kaznivih dejanj, lahko enako nevarni kot tisti, ki so bili obtoženi težjih kaznivih dejanj, zlasti kadar gre za primere nasilja v družini in zalezovanja. Pristojni organi bi morali v rednih časovnih presledkih pregledovati individualno oceno, da se poskrbi, da je rešena vsaka nova potreba po zaščiti ali podpori žrtve. Tak pregled bi se lahko na primer opravil na pomembnih točkah v postopku, kot so začetek sodnega postopka, izdaja sodb ali odredbe, ali v okviru postopka o spremembi ureditve skrbništva ali pravice do stikov.

- (41) Da bi se izognili sekundarni in ponovni viktimizaciji, ustrahovanju in maščevanju, bi morali vzdrževani družinski člani biti deležni enakih zaščitnih ukrepov kot žrtve, razen če obstajajo znaki, da vzdrževani družinski člani nimajo posebnih potreb. Pristojni organi bi morali oceniti, ali obstajajo znaki, da vzdrževani družinski član nima posebnih potreb po zaščiti, saj, če je mogoče ugotoviti, da ni posebnih potreb po zaščiti, bi bil kakršen koli ukrep, ki bi temeljil na napačni predpostavki posebnih potreb po zaščiti, nesorazmeren. Vzdrževani družinski člani, mlajši od 18 let, so zaradi svoje ranljivosti še posebej izpostavljeni tveganju čustvene škode, ki negativno vpliva na njihov razvoj. Kadar tako določa nacionalno pravo, se lahko šteje, da so tudi drugi vzdrževani družinski člani izpostavljeni podobnemu tveganju.

- (42) Žrtve pogosto potrebujejo posebno podporo. Da bodo dejansko prejele ponujeno podporo, bi jih morali pristojni organi napotiti na ustrezne podporne službe. To bi moralo zlasti veljati, kadar se pri individualni oceni ugotovi, da ima žrtev posebne potrebe po podpori. Pri odločanju, ali naj se otroške žrtve napotijo na podporne službe, se morajo upoštevati predvsem njihove največje koristi, kot je določeno v členu 24 Listine. Države članice bi morale zagotoviti, da je podlaga za obdelavo povezanih osebnih podatkov s strani pristojnih organov zakonsko določena v skladu z ustreznimi določbami o zakonitosti obdelave iz Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta⁷ ter v skladu z Direktivo (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta⁸. Tak zakon bi moral vključevati ustrezne zaščitne ukrepe v zvezi z osebnimi podatki, ki spoštujejo bistvo pravice do varstva podatkov, ter določati ustrezne in posebne ukrepe za zaščito temeljnih pravic in interesov posameznikov. Kadar pristojni organi za namen napotitve žrtev prenesejo njihove osebne podatke podpornim službam, bi morali zagotoviti, da so preneseni podatki omejeni na to, kar je potrebno za obveščanje teh služb o okoliščinah primera, da bi lahko žrtve prejele ustrezno podporo in zaščito. Podporna služba bi morala osebne podatke hraniti le toliko časa, kot je potrebno, v vsakem primeru pa največ pet let ali krajše obdobje, če je tako določeno v nacionalnem pravu, po zadnjem stiku med podporno službo in žrtvijo.

⁷ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

⁸ Direktiva (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ki jih pristojni organi obdelujejo za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ (UL L 119, 4.5.2016, str. 89).

- (43) Države članice bi morale s potrebnimi ukrepi zagotoviti, da se lahko za učinkovito zaščito žrtev in vzdrževanih družinskih članov izrečejo odredbe o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja, ter zaščitnih ukrepih.
- (44) Ne da bi zagotovili alternativo prijetju in pridržanju osumljencev in storilcev kaznivih dejanj, za katere še naprej velja nacionalno pravo, bi morale države članice zagotoviti, da se lahko v primerih neposredne nevarnosti, na primer kadar je škoda neizbežna ali pa je že bila povzročena in je verjetno, da bo ponovno povzročena, izrečejo odredbe o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih, ter da so v takih ustreznih primerih in kadar se na podlagi nacionalnega prava take odredbe izrečejo na predlog žrtve, žrtve obveščene o možnosti, da zaprosijo za take odredbe.
- (45) Odredbe o zaščitnih ukrepih lahko vključujejo prepoved storilcu kaznivega dejanja ali osumljencu, da vstopi v nekatere kraje, da se žrtvi ali vzdrževanim osebam približa na krajšo razdaljo od predpisane ali da z njima stopi v stik, tudi prek uporabe spletnih vmesnikov. Odredbe lahko po potrebi vključujejo tudi prepoved posedovanja strelnega ali smrtonosnega orožja. Odredbe o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih bi bilo treba izreči za določeno obdobje ali do njihove spremembe ali razveljavitve.

- (46) Z elektronskim spremljanjem je mogoče po potrebi zagotoviti spoštovanje odredb o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih, zabeležiti dokaze o kršitvah teh odredb o zaščitnih ukrepih ter okrepiti spremljanje nad storilci kaznivih dejanj. Kadar se le da, je ustrezno in potrebno, bi bilo treba ob upoštevanju okoliščin primera in pravne narave postopka razmisliti o elektronskem spremljanju, da se zagotovi izvrševanje odredb o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih. Kadar se uporablja elektronsko spremljanje, bi morale biti žrtve vedno obveščene o njegovih zmogljivostih in omejitvah.
- (47) Za zagotovitev učinkovitosti odredb o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih bi bilo treba kršitve takih ukrepov sankcionirati. Te sankcije so kazenske ali nekazenske narave in lahko vključujejo zaporne kazni, denarne kazni ali sankcijo, ki je učinkovita, sorazmerna in odvračilna. Bistveno je, da imajo žrtve možnost, da so obveščene o kršitvi izrečenih odredb o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih, kadar bi taka kršitev lahko vplivala na njihovo varnost. Ker lahko kršitve izrečenih odredbe o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih povečajo tveganja in zahtevajo dodatno zaščito, bi bilo treba po prijavljeni kršitvi po potrebi razmisliti o spremembi individualne ocene.

- (48) S predložitvijo dokazov o preteklem spolnem vedenju, spolni usmerjenosti ali načinu oblačenja žrtev z namenom izpodbijanja njihove verodostojnosti in odsotnosti privolitve v primerih spolnega nasilja, zlasti v primerih posilstva, se lahko nadaljujejo ali okrepijo škodljivi stereotipi o žrtvah in povzroči ponovna ali sekundarna viktimizacija. Zato bi morale države članice zagotoviti, da so dokazi o preteklem spolnem vedenju žrtve ali z njim povezanimi drugimi vidiki njenega zasebnega življenja dovoljeni le, kadar je treba oceniti posebno vprašanje v zadevnem primeru ali za uveljavljanje pravice do obrambe.
- (49) Glede na edinstvene posebnosti in okoliščine kaznivih dejanj nasilja nad ženskami in nasilja v družini, imajo smernice za organe preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter organe pregona inherentno vrednost. Zaradi posebne ranljivosti žrtev so smernice o tem, kako jih je treba obravnavati v vsaki fazi postopka, bistvene za ozaveščanje in preprečevanje ponovne viktimizacije pri odpravljanju teh vrst kaznivih dejanj. Smernice za organe pregona je mogoče razumeti kot postopkovni priročnik in referenco za dobro prakso. Specislistične službe za ženske lahko še posebej v zvezi z navezovanjem stika z žrtvami in njihovo obravnavo v skladu z njihovimi edinstvenimi okoliščinami in izkušnjami, nudijo strokovne nasvete in smernice na podlagi vsakodnevnih stikov, ki jih imajo z žrtvami. Države članice se spodbuja, da se pri oblikovanju in spremembi smernic posvetujejo in sodelujejo s specialističnimi službami za ženske. Države članice bi morale pregledati svoje smernice za organe preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter organe pregona, kadar pride do pomembnih sprememb v njihovih pravnih okvirih ali družbi na splošno. To bi lahko vključevalo primere, v katerih se obstoječa zakonodaja ali ustaljena sodna praksa pomembno spremeni ali kadar se pojavijo novi trendi ali oblike nasilja, predvsem kadar zaradi tehnološkega razvoja pride do novih oblik kibernetškega nasilja.

- (50) Zaradi zapletenosti in teže kaznivih dejanj nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter posebnih potreb žrtev po podpori bi morale države članice poskrbeti, da imenovani organi zagotavljajo dodatno podporo in ukrepajo za preprečevanje takih kaznivih dejanj. Nacionalni organi za enakost, ustanovljeni v skladu z Direktivo Sveta 2004/113/ES⁹ in direktivama 2006/54/ES¹⁰ in 2010/41/EU¹¹ Evropskega parlamenta in Sveta, imajo glede na svoje strokovno znanje na področju diskriminacije zaradi spola dobro izhodišče za izpolnjevanje teh nalog. Da bi lahko ti organi učinkovito opravljali svoje naloge, bi jim morale države članice zagotoviti zadostne človeške in finančne vire.

⁹ Direktiva Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi (UL L 373, 21.12.2004, str. 37).

¹⁰ Direktiva 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (UL L 204, 26.7.2006, str. 23).

¹¹ Direktiva 2010/41/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2010 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki opravljajo samostojno dejavnost, in o razveljavitvi Direktive Sveta 86/613/EGS (UL L 180, 15.7.2010, str. 1).

- (51) Nekatera kazniva dejanja, ki jih zajema ta direktiva, vključujejo večje tveganje ponavljajoče se, dolgotrajne ali celo trajne viktimizacije. To tveganje se pojavi zlasti v zvezi s kaznivimi dejanji, pri katerih se z uporabo IKT da na voljo dostop do vsebin, ki so rezultat kaznivih dejanj kibernetškega nasilja, saj je mogoče take vsebine preprosto in hitro distribuirati v velikem obsegu, njihovo odstranjevanje pa je pogosto težavno. To tveganje običajno ostane tudi po obsodbi storilca kaznivega dejanja. Zato bi za učinkovito zaščito pravic žrtev teh kaznivih dejanj države članice morale sprejeti ustrezne ukrepe za takojšnjo odstranitev zadevnih vsebin. Ker odstranitev vsebin pri viru morda ni vedno izvedljiva, na primer zaradi pravnih ali praktičnih težav v zvezi z izvršitvijo ali uveljavitvijo odredbe o odstranitvi, bi bilo treba državam članicam dovoliti tudi, da določijo ukrepe za takojšnje onemogočenje dostopa do takih vsebin.
- (52) Določbe te direktive o odredbah in drugih ukrepih za odstranitev zadevnih vsebin in onemogočenje dostopa do njih ne bi smele vplivati na zadevna pravila iz Uredbe (EU) 2022/2065 Evropskega parlamenta in Sveta¹². Navedene odredbe bi morale biti zlasti skladne s prepovedjo nalaganja splošnih obveznosti spremljanja ali aktivnega ugotavljanja dejstev in s posebnimi zahtevami iz navedene uredbe glede odredb o odstranitvi nezakonitih vsebin na spletu.

¹² Uredba (EU) 2022/2065 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o enotnem trgu digitalnih storitev in spremembi Direktive 2000/31/ES (Akt o digitalnih storitvah) (UL L 277, 27.10.2022, str. 1).

- (53) Ukrepi za takojšnjo odstranitev vsebin ali onemogočanje dostopa do njih, bi morali vključevati zlasti pooblastitev nacionalnih organov za izdajanje odredb, s katerimi ponudnikom storitev gostovanja odredijo odstranitev enega ali več določenih delov zadevnih vsebin ali onemogočenje dostopa do njih. Nacionalni organi bi morali imeti možnost odredbe o onemogočenju dostopa nasloviti tudi na druge ustrezne ponudnike posredniških storitev.
- (54) Vsi ukrepi za odstranitev ali onemogočenje dostopa, vključno in predvsem z odredbami za odstranitev ali onemogočanje dostopa, lahko vplivajo tudi na pravice in interese strani, drugih kot so žrtve, na primer ponudnikov vsebin, ponudnike storitev gostovanja, katerih storitve so lahko uporabljene, in končne uporabnike teh storitev, ter na splošni interes. Zato bi bilo treba zagotoviti, da se lahko take odredbe in drugi ukrepi sprejmejo le na pregleden način in da so zagotovljeni ustrezni zaščitni ukrepi, s katerimi se zagotovi, da ostanejo omejeni na to, kar je potrebno in sorazmerno, da je zagotovljena pravna varnost, da lahko ponudniki storitev gostovanja, drugi ponudniki posredniških storitev in ponudniki vsebin uveljavljajo svojo pravico do učinkovitega pravnega varstva v skladu z nacionalnim pravom ter da se vzpostavi pravično ravnotežje med vsemi zadevnimi pravicami in interesi, vključno s temeljnimi pravicami vseh zadevnih strani v skladu z Listino. Pomembno je, da se vse zadevne pravice in interesi pretehtajo za vsak primer posebej.

- (55) Ker so vsebine, ki so predmet odredb ali drugih ukrepov, sprejetih na podlagi te direktive za odstranitev teh vsebin ali onemogočenje dostopa do njih, lahko pomembne za preiskavo ali pregon zadevnih kaznivih dejanj po kazenskem pravu, bi bilo treba sprejeti potrebne ukrepe, da se pristojnim organom omogoči pridobitev ali zavarovanje takih vsebin, kadar je to potrebno. Ti ukrepi bi lahko na primer vključevali zahtevo, da ustrezni ponudniki storitev gostovanja ali drugi ustrezni ponudniki posredniških storitev posredujejo zadevne vsebine tem organom ali da jih shranijo za omejeno obdobje, ki ne presega tistega, kar je potrebno. Vsi takšni ukrepi bi morali zavarovati vsebine, ostati omejeni na to, kar je razumno in sorazmerno, in biti v skladu z veljavnimi pravili o varstvu osebnih podatkov.
- (56) Da bi se izognili sekundarni viktimizaciji, bi morale imeti žrtve možnost pridobiti odškodnino med kazenskim postopkom.
- (57) Strokovne podporne službe bi morale zagotavljati podporo žrtvam vseh oblik nasilja nad ženskami in nasilja v družini, vključno s spolnim nasiljem, pohabljanjem ženskih spolovil, prisilno poroko, prisilnim splavom in sterilizacijo, spolnim nadlegovanjem ter različnimi oblikami kibernetkega nasilja. Žrtvam bi bilo treba ponuditi specialistične podporne storitve ne glede na to, ali so vložile uradno prijavo.

- (58) Specialistične podporne službe bi morale žrtvam ponujati podporo, ki je prilagojena njihovim posebnim potrebam. Tako podporo bi morala nuditi oseba istega spola, kadar je to zahtevano ali ustrezno in kadar je ta oseba na voljo. Na podlagi zahtev iz Direktive 2012/29/EU je treba pravni okvir dopolniti, da se zagotovi, da se specialističnim podpornim službam nudijo vsa potrebna orodja, da bodo lahko omogočale ciljno usmerjeno in celovito podporo žrtvam glede na njihove posebne potrebe. Tovrstne specialistične storitve bi se lahko zagotavljalo poleg storitev splošnih služb za podporo žrtvam ali kot sestavni del teh služb, te pa bi se nato lahko obrnile na obstoječe subjekte, ki nudijo specialistično podporo, kot so specialistilne podporne službe za ženske. Specialistično podporo lahko zagotovijo javni organi, organizacije za podporo žrtvam ali druge nevladne organizacije, ob upoštevanju geografije in demografske sestave držav članic. Ti organi ali organizacije bi morali imeti zadostne človeške in finančne vire. Kadar storitve opravljajo nevladne organizacije, pa bi morale države članice zagotoviti, da prejemajo ustrezna sredstva.
- (59) Specialistične službe za ženske imajo lahko pomembno vlogo pri svetovanju in podpori žrtvam, vključno s centri za podporo ženskam, zatočišči za ženske, telefonskimi številkami za pomoč, kriznimi centri za žrtve posilstva, napotitvenimi centri za žrtve spolnega nasilja in storitvami primarne preventive. Lahko jih zagotavljajo tudi nevladne organizacije, ki jih vodijo ženske.

- (60) Žrtve nasilja imajo običajno več različnih potreb po zaščiti in podpori. Da bi se te potrebe učinkovito obravnavale, bi morale države članice zagotoviti specialistične podporne storitve v istih prostorih, prek usklajevalne kontaktne točke ali z omogočanjem dostopa do takih storitev prek spletnega dostopa „vse na enem mestu“. Z dostopom vse na enem mestu bi zagotovili, da imajo tudi žrtve na oddaljenih območjih ali tiste, ki fizično ne morejo dostopati do takih specialističnih podpornih storitev, dostop do takih storitev. Dostop vse na enem mestu bi moral vključevati vsaj vzpostavitev enotnega in posodobljenega spletišča, na katerem so na voljo vse ustrezne informacije o razpoložljivih storitvah podpore in zaščite ter napotitev na dostop do njih. Takšno spletišče bi moralo upoštevati zahteve glede dostopnosti za invalide.
- (61) Žrtve imajo zaradi travme edinstvene potrebe po podpori. Specialistične podporne službe bi morale žrtvam nuditi pomoč, ki bo krepila njihovo vlogo in jim pomagala v procesu okrevanja. Specialistične podporne službe bi morale biti na voljo v zadostnem številu in ustrezno porazdeljene po ozemlju vsake države članice, pri čemer bi bilo treba upoštevati geografijo in demografsko sestavo zadevne države članice ter ponudbo spletnih sredstev. Zato mora biti specialistična podpora, kadar je mogoče, na voljo v jeziku, ki ga žrtev razume, in prilagojena njeni starosti.
- (62) Specialistične podporne službe, vključno z zatočišči in kriznimi centri za žrtve posilstva, bi bilo treba v kriznih in izrednih razmerah, tudi med zdravstvenimi krizami, šteti za bistvene. Cilj bi moral biti, da se te storitve še naprej nudijo v razmerah, ko se povečuje število primerov nasilja v družini in nasilja nad ženskami.

- (63) Pomoč in podporo žrtvam bi bilo treba zagotoviti pred in med kazenskim postopkom ter za ustrezno obdobje po njem, na primer če je še vedno potrebno zdravljenje za obravnavo hudih fizičnih ali psiholoških posledic nasilja ali če je ogrožena varnost žrtve, zlasti zaradi njenih izjav v navedenem postopku.
- (64) Travmatična narava spolnega nasilja, vključno s posilstvom, zahteva izrazito občutljiv odziv usposobljenega in specializiranega osebja. Žrtve spolnega nasilja potrebujejo takojšnjo pomoč pri travmi v kombinaciji s takojšnjimi sodnomedicinskimi preiskavami, da se zavarujejo dokazi, potrebni za prihodnji pregon. Krizni centri za žrtve posilstva ali napotitveni centri za žrtve spolnega nasilja bi morali biti na voljo v zadostnem številu in ustrezno porazdeljeni po ozemlju vsake države članice, ob upoštevanju geografije in demografske sestave zadevne države članice. Takšni centri so lahko del obstoječega sistema zdravstvenega varstva v državi članici. Podobno tudi žrtve pohabljanja ženskih spolovil, ki so pogosto deklice, običajno potrebujejo ciljno usmerjeno podporo. Države članice bi morale zato zagotoviti namensko podporo, prilagojeno tem žrtvam. Glede na edinstvene okoliščine žrtev takih kaznivih dejanj in njihovo ranljivost, povezano s temi dejanji, bi bilo treba tako specialistično podporo zagotavljati z najvišjimi standardi zasebnosti in zaupnosti.

- (65) Spolno nadlegovanje pri delu se v direktivah 2004/113/ES, 2006/54/ES in 2010/41/EU obravnava kot oblika diskriminacije zaradi spola. Spolno nadlegovanje pri delu ima znatne negativne posledice za žrtve in tudi za delodajalce. Žrtvam in delodajalcem bi bilo treba zagotoviti notranje ali zunanje svetovalne storitve, kadar je spolno nadlegovanje pri delu na podlagi nacionalnega prava izrecno opredeljeno kot kaznivo dejanje. Take storitve bi morale vključevati informacije o načinih ustreznega obravnavanja primerov spolnega nadlegovanja pri delu in razpoložljivih pravnih sredstvih za odstranitev storilca kaznivega dejanja z delovnega mesta.
- (66) Države članice se spodbuja, naj zagotovijo, da so nacionalne telefonske številke za pomoč na voljo brezplačno prek enotne številke na ravni Unije, tj. 116016, poleg obstoječih nacionalnih števil, in stalno dosegljive. Javnost bi morala biti ustrezno obveščena o obstoju in uporabi enotne številke. Moralo bi biti mogoče, da takšne telefonske številke za pomoč upravljajo specialistične podporne službe, vključno s specialističnimi podpornimi službami za ženske, v skladu z nacionalno prakso. Obstoječi ponudniki telefonskih števil za pomoč, vključno z nevladnimi organizacijami, imajo bogate izkušnje z zagotavljanjem tovrstnih storitev. Podpora, zagotovljena prek takih telefonskih števil za pomoč, bi morala vključevati krizno svetovanje in zagotavljanje informacij žrtvam o storitvah, ki se zagotavljajo osebno, kot so zatočišča, specialistične podporne službe, druge ustrezne socialne in zdravstvene službe ali policija. Telefonske številke za podporo žrtvam kaznivih dejanj bi morale imeti možnost, da žrtve po potrebi in na zahtevo napotijo na specialistične podporne službe, specialistične telefonske številke za pomoč ali oboje.

- (67) Zatočišča in druga ustrezna začasna nastanitev za žrtve kaznivih dejanj imajo ključno vlogo pri zaščiti žrtev pred nasilnimi dejanji. Poleg varnega mesta za bivanje bi morala ponujati tudi potrebno podporo pri medsebojno prepletenih težavah, povezanih z zdravjem, vključno z duševnim zdravjem, in finančnim položajem žrtev ter dobrobitjo njihovih otrok, da bi žrtve na koncu pripravila na samostojno življenje. Države članice bi morale poskrbeti, da je na voljo zadostno število zatočišč in druge ustrezne začasne nastanitve. Namen izraza „zadostno število“ je zagotoviti, da bodo potrebe vseh žrtev izpolnjene, tako v smislu števila zatočišč kot tudi strokovne podpore. V končnem poročilu o dejavnosti delovne skupine Sveta Evrope proti nasilju nad ženskami, vključno v družini, iz septembra 2008 se priporoča, naj bo v vsaki regiji na voljo varna nastanitev v specializiranih zatočiščih za ženske, in sicer z enim družinskim prostorom na 10 000 prebivalcev. Vendar bi moralo biti število zatočišč odvisno od realne ocene dejanskih potreb. Identiteta žrtev, ki bivajo v teh zatočiščih, bi morala zaradi varnosti žensk ostati zaupna. Zatočišča bi morala biti ustrezno opremljena za obravnavanje posebnih potreb žensk, kar med drugim pomeni zagotavljanje zatočišč, namenjenih samo ženskam. Zatočišča in druga ustrezna začasna nastanitev bi morala biti na voljo vzdrževanim družinskim članom, mlajšim od 18 let. Kljub temu sta varnost in dobro počutje žrtev, ki bivajo v teh zatočiščih in nastanitvi, še naprej glavna prednostna naloga, zlasti kadar žrtve in vzdrževani družinski člani, ki bodo kmalu odrasli, delijo nastanitev. Kadar zatočišča niso brezplačna in države članice od žrtev, ki prebivajo v zatočiščih ali začasni nastanitvi, zahtevajo prispevek, bi moral biti ta prispevek cenovno dostopen in ne bi smel ovirati dostopa žrtev do zatočišč ali začasne nastanitve. Zatočišča bi morala priskrbeti usposobljeno in specializirano osebje, ki bo delalo z žrtvami in jim nudilo podporo.

- (68) Za učinkovito obravnavanje negativnih posledic za otroke bi morali podporni ukrepi za otroke vključevati strokovno psihološko svetovanje, prilagojeno starosti, razvojnim potrebam in individualnim okoliščinam otroka, po potrebi skupaj s pediatrično oskrbo, in biti zagotovljeni takoj, ko imajo pristojni organi utemeljene razloge za domnevo, da so otroci morda žrtve, vključno z otroškimi pričami. Glavno vodilo pri zagotavljanju podpore otrokom bi morale biti pravice otroka, kot so določene v členu 24 Listine.
- (69) Glede na to, da imajo otroci, katerih starš je bil ubit zaradi nasilja nad ženskami ali nasilja v družini, posledice za vse življenje, bi morale države članice zagotoviti, da bodo lahko imeli ti otroci v celoti koristi od te direktive, zlasti s ciljno usmerjenimi zaščitnimi in podpornimi ukrepi, tudi med vsemi ustreznimi sodnimi postopki.
- (70) Da se zagotovi varnost otrok med morebitnimi obiski storilca kaznivega dejanja ali osumljenca, ki je imetnik starševske odgovornosti s pravico do stikov, kot je določeno v veljavnih pravilih nacionalnega civilnega prava, bi morale države članice zagotoviti, da so na voljo nadzorovani nevtralni prostori, vključno z uradi organov za zaščito ali socialno varstvo otrok, da lahko takšni obiski tam potekajo ob upoštevanju otrokove največje koristi. Po potrebi bi morali obiski potekati v prisotnosti strokovnega osebja organov za zaščito ali socialno varstvo otrok. Kadar je treba zagotoviti začasno nastanitev, bi morali biti otroci prednostno nastanjeni skupaj z imetnikom starševske odgovornosti, ki ni storilec kaznivega dejanja ali osumljenec. Pri tem bi bilo treba vedno upoštevati otrokove največje koristi.

- (71) Žrtve, ki doživljajo presečno diskriminacijo, so izpostavljene večjemu tveganju nasilja. To bi lahko bile ženske z invalidnostmi, ženske z izvedeno pravico do prebivanja ali ženske z izvedenim dovoljenjem za prebivanje, priseljenke brez dokumentov, prosilke za mednarodno zaščito, ženske, ki bežijo pred oboroženimi spopadi, brezdomne ženske, ženske z manjšinskim rasnim ali etničnim ozadjem, ženske na podeželju, ženske, ki se ukvarjajo s prostitucijo, ženske z nizkimi dohodki, ženske v pridržanju, lezbijke, geji, biseksualci, transspolne ali interpolne osebe, starejše ženske ali ženske z motnjami zaradi uživanja alkohola in drog. Žrtve, ki doživljajo presečno diskriminacijo, bi morale zato prejeti posebno zaščito in podporo.
- (72) Ženske z invalidnostmi nesorazmerno doživljajo nasilje nad ženskami in nasilje v družini, zaradi invalidnosti pa imajo pogosto težave pri dostopu do zaščitnih in podpornih ukrepov. Države članice bi zato morale zagotoviti, da lahko ženske z invalidnostmi enako kot druge osebe celoti uveljavljajo pravice iz te direktive, pri tem pa ustrezno pozornost nameniti posebni ranljivosti teh žrtev in njihovim verjetnim težavam pri iskanju pomoči.

- (73) Ukrepi za preprečevanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini bi morali temeljiti na celovitem pristopu, ki bi ga sestavljali primarni, sekundarni in terciarni preventivni ukrepi. Primarni preventivni ukrepi bi morali biti namenjeni preprečevanju nasilja, preden se pojavi, in bi lahko vključevali ukrepe, kot so kampanje ozaveščanja in ciljno usmerjeni izobraževalni programi, s katerimi bi izboljšali razumevanje širše javnosti o vseh pojavnih oblikah nasilja in njihovih posledicah ter otroke že v rani mladosti ozavestili o privolitvi v medosebnih odnosih. Sekundarni preventivni ukrepi bi morali biti usmerjeni v zgodnje odkrivanje nasilja in preprečevanje njegovega napredovanja ali stopnjevanja. Terciarni preventivni ukrepi pa bi se morali osredotočati na preprečevanje ponovitve kaznivega dejanja in ponovne viktimizacije ter na ustrezno obravnavanje posledic nasilja, vključevali pa bi lahko spodbujanje posredovanja navzočih oseb, vzpostavitev centrov za zgodnje posredovanje in intervencijskih programov.
- (74) Države članice bi morale sprejeti ustrezne preventivne ukrepe. Ti bi lahko vključevali kampanje ozaveščanja za boj proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini. Preprečevanje bi lahko potekalo tudi v formalnem izobraževanju, zlasti s krepitvijo spolne vzgoje, socialno-čustvenih kompetenc in empatije ter učenja, kako razvijati zdrave in spoštljive odnose. Države članice bi morale ob upoštevanju jezikovnih ovir ter različnih ravni pismenosti in sposobnosti ukrepe ciljno usmeriti v skupine, ki so izpostavljene večjemu tveganju, vključno z otroki, ob upoštevanju njihove starosti in zrelosti, pa tudi invalidi, osebami z motnjami zaradi uživanja alkohola in drog ter lezbijkami, geji, biseksualci, transspolnimi ali interpolnimi osebami.

- (75) Države članice bi morale sprejeti ukrepe za preprečevanje utrjevanja škodljivih spolnih stereotipov, da bi izkoreninile idejo o podrejenosti žensk ali o stereotipnih vlogah žensk in moških. To bi lahko vključevalo tudi ukrepe za zagotovitev, da se kultura, običaji, vera, tradicija ali čast ne dojemajo kot opravičilo za kazniva dejanja nasilja nad ženskami ali nasilja v družini oziroma niso razlog za njihovo milejšo obravnavo. Preventivni ukrepi bi morali moške in dečke spodbujati, da delujejo kot pozitivni vzorniki v podporo enakosti med moškimi in ženskami, hkrati pa bi morali biti usmerjeni v premagovanje stereotipov, ki moške odvrčajo od iskanja pomoči v primerih nasilja nad njimi. Ker so otroci že od zgodnjega otroštva izpostavljeni spolnim vlogam, ki oblikujejo njihovo dožemanje samih sebe in vplivajo na njihove izobraževalne in poklicne izbire ter pričakovanja glede njihove vloge kot žensk in moških skozi vse življenje, je bistveno, da se spolni stereotipi obravnavajo že v okviru vzgoje in varstva predšolskih otrok.
- (76) Da bi vire usmerili tja, kjer so najbolj potrebni, bi morala biti zahteva po sprejetju preventivnih ukrepov, ki bodo namenjeni ozaveščanju o pohabljanju ženskih spolovil in prisilnih porokah, ter obseg teh ukrepov sorazmerna s številom oseb, ki so v zadevni državi članici izpostavljeni tveganju te prakse oziroma jih je ta praksa prizadela.

- (77) Da se zagotovi, da so žrtve prepoznane ter prejmejo ustrezno podporo in zaščito, bi morale države članice poskrbeti, da se uradniki, ki bodo verjetno prišli v stik z žrtvami, udeležijo usposabljanj in prejmejo ciljno usmerjene informacije. Za sodne uslužbence bi moralo biti to usposabljanje obvezno le, če je verjetno, da bodo prišli v stik z žrtvami, in le do ravni, ki bo ustrezala njihovemu stiku z žrtvami. Spodbujati bi bilo treba usposabljanje odvetnikov, tožilcev in sodnikov ter javnih uslužbencev, ki izvajajo podporne storitve za žrtve ali storitve obnavljalne pravičnosti. To usposabljanje bi moralo po potrebi vključevati izobraževanje o specialističnih podpornih službah, na katere bi bilo treba napotiti žrtve, ali strokovno usposabljanje, če je pri njihovem delu poudarek na žrtvah s posebnimi potrebami, in posebno usposabljanje iz psihologije. Usposabljanje bi moralo obravnavati tveganje za ustrahovanje in njegovo preprečevanje, ponovno in sekundarno viktimizacijo ter razpoložljivost zaščitnih in podpornih ukrepov za žrtve. Za preprečevanje in ustrezno obravnavo primerov spolnega nadlegovanja pri delu bi se morale usposabljanja udeležiti tudi osebe z nadzornimi funkcijami, kadar je spolno nadlegovanje pri delu na podlagi nacionalnega prava izrecno opredeljeno kot kaznivo dejanje. Te osebe bi morale prejeti tudi informacije o tveganju nasilja s strani tretjih oseb. „Nasilje tretjih oseb“ pomeni nasilje, ki so mu zaposleni lahko izpostavljeni na delovnem mestu in ga ne izvaja kdo od sodelavcev, ter vključuje primere, kot je pacientovo spolno nadlegovanje medicinskih sester.

- (78) Da bi vzpostavile celovit pristop k preprečevanju vseh oblik nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boju proti njim, bi morale države članice poskrbeti, da se ustrezni uradniki in strokovni delavci udeležijo usposabljanja o usklajenem večdisciplinarnem sodelovanju, da bi zagotovili, da ustrezne vladne službe in organi hitro obravnavajo napotene primere in da so v obravnavo teh primerov vključeni ustrezni strokovni delavci, tudi s področja medicine, prava, izobraževanja in socialnih služb. Države članice bi se morale same odločiti, kako bodo organizirale tako usposabljanje. Obveznosti iz te direktive se ne bi smele razlagati kot poseg v avtonomijo visokošolskih ustanov.
- (79) Za zmanjšanje nezadostnega prijavljanja bi se morale države članice povezati z organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj glede razvoja usposabljanja, zlasti o škodljivih spolnih stereotipih, pa tudi glede preprečevanja kaznivih ravnanj, saj so ti organi običajno v tesnem stiku s skupinami z večjim tveganjem in z žrtvami.
- (80) Vzpostaviti bi bilo treba intervencijske programe za preprečevanje in zmanjšanje tveganja storitve kaznivih dejanj nasilja nad ženskami ali nasilja v družini ali njihove ponovitve. Intervencijske programe bi morali izvajati usposobljeni in izkušeni strokovni delavci. Intervencijski programi bi morali biti posebej namenjeni zagotavljanju varnih odnosov in učenju storilcev kaznivih dejanj ali oseb, pri katerih obstaja tveganje, da bodo storile nasilno dejanje, kako se nenasilno vesti v medosebnih odnosih in kako se zoperstaviti nasilnim vedenjskim vzorcem. Države članice bi lahko za intervencijske programe uporabile skupne standarde in smernice, ki jih je pripravil Evropski inštitut za enakost spolov.

- (81) Informacije o intervencijskih programih, ki so na voljo, bi bilo treba sporočiti storilcu ali osumljencu storitve kaznivega dejanja nasilja, zajetega s to direktivo, kateremu je bila izrečena odredba o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih.
- (82) V zvezi s kaznivimi dejanji, ki pomenijo posilstvo, bi bilo treba storilce spodbujati k udeležbi v intervencijskih programih, da bi se zmanjšalo tveganje ponovitve kaznivega dejanja.
- (83) Države članice bi morale sprejeti in izvajati učinkovite, celovite in usklajene politike, ki bi zajemale vse ustrezne ukrepe za preprečevanje vseh oblik nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boj proti njim. Te politike bi morale v središče vseh ukrepov postaviti pravice žrtev. Države članice bi morale imeti diskrecijsko pravico, da v skladu z načelom procesne avtonomije držav članic odločijo, kateri organi so imenovani ali ustanovljeni kot uradni organi, pristojni za usklajevanje, izvajanje, spremljanje in ocenjevanje politik in ukrepov za preprečevanje vseh oblik nasilja, ki jih zajema ta direktiva, in boj proti njim, pod pogojem, da imajo ti organi potrebne kompetence za opravljanje nalog iz te direktive. Države članice bi morale zagotoviti minimalno usklajevanje politike na centralni ravni, po potrebi pa tudi na regionalni ali lokalni ravni, v skladu z nacionalnim pravom ter brez poseganja v razdelitev pristojnosti v vsaki državi članici. To usklajevanje bi lahko bilo del nacionalnih akcijskih načrtov

- (84) Organizacije civilne družbe, vključno z nevladnimi organizacijami, ki delajo z žrtvami, zajemajo širok nabor akterjev z različnimi vlogami in mandati. Take organizacije prispevajo dragoceno strokovno znanje, njihovo sodelovanje in prispevki pa bi lahko bili koristni pri oblikovanju, izvajanju in s tem povezanim spremljanju vladnih politik.
- (85) Države članice bi morale v okviru prizadevanj za boj proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini sprejeti nacionalne akcijske načrte.
- (86) Da bi lahko žrtve kaznivih dejanj kibernetškega nasilja, opredeljenega v tej direktivi, učinkovito uveljavljale svoje pravice do odstranitve nezakonitih vsebin, povezanih s takimi kaznivimi dejanji, bi morale države članice spodbujati samoreglativno sodelovanje med ustreznimi ponudniki posredniških storitev. Za zagotovitev zgodnjega odkrivanja takih vsebin in učinkovitega ukrepanja v zvezi z njimi ter za zagotovitev ustrezne pomoči in podpore žrtvam teh kaznivih dejanj, bi morale države članice spodbuditi tudi uvedbo novih ali ozaveščanje o že obstoječih prostovoljnih samoreglativnih ukrepih, kot so kodeksi ravnanja. V tako spodbujanje bi morali biti zajeti samoreglativni ukrepi za odkrivanje sistematičnih tveganj, zlasti da bi okrepili mehanizme za boj proti kibernetškemu nasilju in izboljšali usposabljanje zaposlenih pri ponudnikih posredniških storitev, ki skrbijo za preprečevanje nasilja ter nudijo pomoč in podporo žrtvam. Taki samoreglativni ukrepi bi lahko dopolnjevali ukrepe na ravni Unije, zlasti na podlagi Uredbe (EU) 2022/2065.

- (87) Izmenjava dobrih praks in posvetovanje v posameznih primerih v okviru pooblastil Eurojusta, Evropske pravosodne mreže v kazenskih zadevah in drugih ustreznih agencij Unije bi lahko bila zelo dragocena pri preprečevanju vseh oblik nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boju proti njim.
- (88) Politike za ustrezen boj proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini se lahko oblikujejo le na podlagi celovitih in primerljivih razčlenjenih podatkov. Za učinkovito spremljanje razvoja razmer v državah članicah so države članice pozvane tudi, naj redno izvajajo raziskave. To bi lahko storile z uporabo usklajene metodologije Komisije (Eurostata).
- (89) Države članice bi morale zagotoviti, da so podatki, zbrani za namene te direktive, omejeni na to, kar je nujno potrebno za podporo spremljanju razširjenosti in trendov nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter za oblikovanje novih strategij politik na tem področju. Države članice bi morale Evropskemu inštitutu za enakost spolov posredovati zahtevane podatke, da se omogočijo primerljivost, ocena in analiza teh podatkov na ravni Unije.

- (90) Vsaka obdelava osebnih podatkov v skladu s to direktivo, vključno z izmenjavo ali posredovanjem osebnih podatkov s strani pristojnih organov, mora potekati v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 ter direktivama 2002/58/ES¹³ in (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta. Vsaka obdelava osebnih podatkov s strani institucij, organov, uradov ali agencij Unije mora potekati v skladu z uredbami (EU) 2016/794¹⁴, (EU) 2018/1725¹⁵, (EU) 2018/1727¹⁶ in (EU) Evropskega parlamenta in Sveta ali drugimi pravili Unije o varstvu podatkov, ki se uporabljajo.
- (91) Ta direktiva določa minimalna pravila, zato lahko države članice sprejmejo ali ohranijo strožja kazenskopravna pravila v zvezi z opredelitvijo kaznivih dejanj in kazni na področju nasilja nad ženskami. Države članice lahko v zvezi z določbami te direktive glede pravic žrtev uvedejo ali ohranijo določbe z višjimi standardi, vključno s tistimi, ki žrtvam zagotavljajo višjo raven zaščite in podpore.

¹³ Direktiva 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) (UL L 201, 31.7.2002, str. 37).

¹⁴ Uredba (EU) 2016/794 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o Agenciji Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) ter nadomestitvi in razveljavitvi sklepov Sveta 2009/371/PNZ, 2009/934/PNZ, 2009/935/PNZ, 2009/936/PNZ in 2009/968/PNZ (UL L 135, 24.5.2016, str. 53).

¹⁵ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

¹⁶ Uredba (EU) 2018/1727 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o Agenciji Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust) ter nadomestitvi in razveljavitvi Sklepa Sveta 2002/187/PNZ (UL L 295, 21.11.2018, str. 138).

- (92) Ker ciljev te direktive, in sicer preprečevanja nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boja proti njima po vsej Uniji na podlagi skupnih minimalnih pravil, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov predvidenih ukrepov lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.
- (93) V skladu s členom 3 Protokola št. 21 o stališču Združenega kraljestva in Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen PEU in PDEU, je Irska s pismom z dne 22. junija 2022 podala uradno obvestilo, da želi sodelovati pri sprejetju in uporabi te direktive.
- (94) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen PEU in PDEU, Danska ne sodeluje pri sprejetju te direktive, ki zato zanjo ni zavezujoča in se v tej državi ne uporablja.
- (95) V skladu s členom 42(1) Uredbe (EU) 2018/1725 je bilo opravljeno posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov, ki je mnenje podal 5. aprila 2022 –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Poglavje 1

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Ta direktiva določa pravila o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boju proti njima. Določa minimalna pravila glede:
 - (a) opredelitve kaznivih dejanj in kazni na področju spolnega izkoriščanja žensk in otrok ter računalniškega kriminala;
 - (b) pravic žrtev vseh oblik nasilja nad ženskami ali nasilja v družini pred in med kazenskim postopkom ter v ustreznem obdobju po njem;
 - (c) zaščite in podpore žrtvam, preprečevanja in zgodnjega posredovanja.
2. Poglavja od 3 do 7 se uporabljajo za vse žrtve kaznivih dejanj nasilja nad ženskami in nasilja v družini ne glede na spol. Take žrtve so žrtve dejanj, ki so kazniva na podlagi poglavja 2, ter žrtve vseh drugih nasilnih dejanj nad ženskami ali nasilja v družini, ki so kazniva na podlagi drugih pravnih aktov Unije ali nacionalnega prava.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „nasilje nad ženskami“ pomeni vsako nasilno dejanje zaradi spola, usmerjeno proti ženski ali deklici zaradi tega, ker je ženska ali deklica, ali ki nesorazmerno prizadene ženske ali deklice in ki povzroči ali bi verjetno povzročilo telesno, spolno, psihološko ali ekonomsko škodo ali trpljenje, vključno z grožnjami s takimi dejanji, prisilo ali samovoljnim odvzemom prostosti, ne glede na to, ali do takega nasilja pride v javnem ali zasebnem življenju;
- (b) „nasilje v družini“ pomeni vsako telesno, spolno, psihološko ali ekonomsko nasilno dejanje, ki se zgodi v družini ali gospodinjiski enoti, ne glede na biološke ali pravne družinske vezi, ali med nekdanjima ali trenutnima zakoncema ali partnerjema, ne glede na to, ali storilec kaznivega dejanja prebiva ali je prebival z žrtvijo;
- (c) „žrtev“ pomeni katero koli osebo, ne glede na njen spol, ki je utrpela škodo, ki jo je neposredno povzročilo nasilje nad ženskami ali nasilje v družini, vključno z otroki, ki so utrpeli škodo, ker so bili priče nasilja v družini;
- (d) „ponudnik storitev gostovanja“ pomeni ponudnika storitev gostovanja, kakor je opredeljen v členu 3, točka (g)(iii), Uredbe (EU) 2022/2065;
- (e) „ponudnik posredniških storitev“ pomeni ponudnika posredniških storitev, kakor je opredeljen v členu 3, točka (g), Uredbe (EU) 2022/2065;

- (f) „otrok“ pomeni vsako osebo, mlajšo od 18 let;
- (g) „vzdrževani družinski član“ pomeni otroka žrtve ali katero koli osebo, razen storilca kaznivega dejanja ali osumljenca, ki živi v istem gospodinjstvu kot žrtev in ki ji žrtev zagotavlja oskrbo in podporo;
- (h) „pristojni organ“ pomeni kateri koli javni organ, ki je na podlagi nacionalnega prava imenovan kot pristojen za opravljanje naloge iz te direktive.

Poglavje 2

Kazniva ravnanja v zvezi s spolnim izkoriščanjem žensk in otrok ter računalniški kriminal

Člen 3

Pohabljanje ženskih spolovil

Države članice zagotovijo, da se naslednja naklepna ravnanja kaznujejo kot kazniva dejanja:

- (a) ekscizija, infibulacija ali drugo pohabljanje celotnih velikih sramnih ustnic, malih sramnih ustnic ali klitorisa ali katerega koli njihovega dela;
- (b) prisiljenje ali napeljevanje ženske ali deklice, da se na njej izvedejo dejanja iz točke (a).

Člen 4
Prisilna poroka

Države članice zagotovijo, da se naslednja naklepna ravnanja kaznujejo kot kazniva dejanja:

- (a) prisiljenje odrasle osebe ali otroka v poroko;
- (b) zvajljanje odrasle osebe ali otroka na ozemlje države, ki ni njegova država prebivanja, z namenom prisiljenja te odrasle osebe ali otroka v poroko.

Člen 5
Deljenje intimnih ali prirejenih vsebin brez privolitve žrtve

1. Države članice zagotovijo, da se naslednja naklepna ravnanja kaznujejo kot kazniva dejanja:
 - (a) dajanje fotografij, videoposnetkov ali podobnih vsebin, ki prikazujejo spolno eksplicitne dejavnosti ali intimne dele osebe, brez privolitve te osebe na voljo javnosti z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT), kadar bi tako ravnanje tej osebi verjetno povzročilo resno škodo;
 - (b) izdelovanje, prirejanje ali spreminjanje fotografij, videoposnetkov ali podobnih vsebin tako, da se oseba prikaže, kot da sodeluje v spolno eksplicitnih dejavnostih, in nato dajanje takih vsebin brez privolitve te osebe na voljo javnosti z uporabo IKT, kadar bi tako ravnanje tej osebi verjetno povzročilo resno škodo;

- (c) grožnja z ravnanjem iz točke (a) ali (b) z namenom prisiliti osebo, da izvede določeno dejanje, nanj pristane ali se ga vzdrži.

- 2. Odstavek 1, točki (a) in (b), tega člena ne vpliva na obveznost spoštovanja pravic, svoboščin in načel iz člena 6 PEU ter se uporablja brez poseganja v temeljna načela v zvezi s svobodo izražanja in obveščanja ter svobodo umetnosti in znanosti, kot se izvajajo v skladu s pravom Unije ali nacionalnim pravom.

Člen 6

Kibernetsko zalezovanje

Države članice zagotovijo, da se naklepna ravnanja ponavljajočega se ali stalnega nadzorovanja osebe z uporabo IKT brez njene privolitve ali zakonitega dovoljenja ter z namenom slediti ali spremljati njeno gibanje in dejavnosti, kadar bi tako ravnanje tej osebi verjetno povzročilo resno škodo, kaznuje kot kaznivo dejanje.

Člen 7

Kibernetsko nadlegovanje

Države članice zagotovijo, da se naslednja naklepna ravnanja kaznujejo kot kazniva dejanja:

- (a) ponavljajoče se ali vztrajne grožnje osebi, vsaj kadar takšno ravnanje vključuje grožnje za storitev kaznivih dejanj, z uporabo IKT, kadar je verjetno, da bi se zaradi tega ravnanja ta oseba lahko resno bala za lastno varnost ali varnost njenih vzdrževanih družinskih članov;

- (b) grozilno ali žaljivo ravnanje skupaj z drugimi osebami z uporabo IKT, ki je javno dostopno in usmerjeno proti osebi, kadar je verjetno, da bo tako ravnanje tej osebi povzročilo resno psihološko škodo;
- (c) neželeno pošiljanje z uporabo IKT slik, videoposnetkov ali drugega podobnega gradiva, ki prikazuje spolovila, osebi, kadar je verjetno, da bo tako ravnanje tej osebi povzročilo resno psihološko škodo;
- (d) dajanje vsebin, ki vsebujejo osebne podatke osebe na voljo javnosti z uporabo IKT, brez privolitve te osebe, da bi druge osebe spodbudili k povzročitvi telesne ali resne psihološke škode tej osebi.

Člen 8

Kibernetsko spodbujanje k nasilju ali sovraštvu

1. Države članice zagotovijo, da se naklepno spodbujanje k nasilju ali sovraštvu, usmerjenemu v skupino oseb, ki je opredeljena glede na spol, ali člana take skupine, tako, da se javno razširjajo vsebine z uporabo IKT, ki spodbujajo k nasilju ali sovraštvu, kaznuje kot kaznivo dejanje.
2. Za namene odstavka 1 se države članice lahko odločijo kaznovati le ravnanja, ki so bodisi izvršena na način, ki lahko moti javni red in mir, bodisi so to grožnje, zmerjanje ali žaljenje.

Člen 9

Napeljevanje, pomoč ter poskus

1. Države članice zagotovijo, da se napeljevanje k storitvi katerega koli kaznivega dejanja iz členov 3 do 6 in člena 7, prvi odstavek, točka (b), kaznuje kot kaznivo dejanje.
2. Države članice zagotovijo, da se napeljevanje k storitvi katerega koli kaznivega dejanja iz člena 3, prvi odstavek, točka (a), in členov 4 do 8 kaznuje kot kaznivo dejanje.
3. Države članice zagotovijo, da se poskus storitve katerega koli kaznivega dejanja iz členov 3 in 4 kaznuje kot kaznivo dejanje.

Člen 10

Kazni

1. Države članice zagotovijo, da se kazniva dejanja iz členov 3 do 9 kaznujejo z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi kaznimi.
2. Države članice zagotovijo, da se kazniva dejanja iz člena 3 kaznujejo z najvišjo zagroženo zaporno kaznijo najmanj petih let.
3. Države članice zagotovijo, da se kazniva dejanja iz člena 4 kaznujejo z najvišjo zagroženo zaporno kaznijo najmanj treh let.

4. Države članice zagotovijo, da se kazniva dejanja iz členov 5 in 6, člena 7, prvi odstavek, točke (a), (b) in (d), in člena 8 kaznujejo z najvišjo zagroženo zaporno kaznijo najmanj enega leta.

Člen 11

Obteževalne okoliščine

V kolikor naslednje okoliščine niso med sestavnimi elementi kaznivih dejanj iz členov 3 do 8, države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se v zvezi z ustreznimi kaznivimi dejanji iz teh členov za obteževalno okoliščino v skladu z nacionalnim pravom lahko šteje ena ali več naslednjih okoliščin:

- (a) kaznivo ravnanje ali drugo kaznivo dejanje nasilja nad ženskami ali nasilja v družini se je ponavljalo;
- (b) kaznivo dejanje je bilo storjeno zoper osebo, ki je bila v ranljivem položaju zaradi posebnih okoliščin, na primer stanja odvisnosti oziroma telesne, duševne, intelektualne ali senzorne okvare;
- (c) kaznivo dejanje je bilo storjeno zoper otroka;
- (d) kaznivo dejanje je bilo storjeno v navzočnosti otroka;
- (e) kaznivo dejanje sta storili dve osebi ali ga je storilo več oseb skupaj;
- (f) kaznivo dejanje se je začelo s skrajnimi stopnjami nasilja ali jih je vključevalo;

- (g) kaznivo dejanje je bilo storjeno z uporabo ali z grožnjo uporabe orožja;
- (h) kaznivo dejanje je bilo storjeno z uporabo sile ali z grožnjo uporabe sile ali s prisilo;
- (i) zaradi ravnanja je žrtev umrla ali utrpela hudo telesno ali psihološko škodo;
- (j) storilec kaznivega dejanja je bil predhodno že obsojen za istovrstna kazniva dejanja;
- (k) kaznivo dejanje je bilo storjeno zoper nekdanjega ali sedanjega zakonskega ali izvenzakonskega partnerja;
- (l) kaznivo dejanje je storil družinski član ali oseba, ki je živela z žrtvijo;
- (m) storilec je kaznivo dejanje storil z zlorabo svojega priznanega položaja zaupanja, avtoritete ali vpliva;
- (n) kaznivo dejanje je bilo storjeno zoper osebo, ker je bila javni predstavnik, novinar ali zagovornik človekovih pravic;
- (o) namen kaznivega dejanja je bil ohraniti ali obnoviti tako imenovano čast osebe, družine, skupnosti ali druge podobne skupine;
- (p) namen kaznivega dejanja je bil kaznovati žrtev zaradi njene spolne usmerjenosti, spola, barve kože, vere, socialnega porekla ali političnega prepričanja.

Člen 12
Pristojnost

1. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe, s katerimi določi svojo pristojnost za kazniva dejanja iz členov 3 do 9, kadar:
 - (a) je bilo kaznivo dejanje v celoti ali delno storjeno na njenem ozemlju ali
 - (b) je storilec kaznivega dejanja eden od njenih državljanov.
2. Država članica obvesti Komisijo, kadar se odloči razširiti svojo pristojnost za kazniva dejanja iz členov 3 do 9, ki so bila storjena zunaj njenega ozemlja, kadar:
 - (a) je bilo kaznivo ravnanje storjeno zoper njenega državljana ali osebo z običajnim prebivališčem na njenem ozemlju ali
 - (b) je storilec kaznivega dejanja oseba z običajnim prebivališčem na njenem ozemlju.
3. Države članice zagotovijo, da v njihovo pristojnost za kazniva dejanja iz členov 5 do 9 sodijo tudi situacije, ko je kaznivo dejanje storjeno z uporabo IKT, do katerih se je dostopilo z njihovega ozemlja, ne glede na to, ali se ponudnik posredniških storitev nahaja na njihovem ozemlju ali ne.

4. V primerih iz odstavka 1, točka (b), tega člena vsaka država članica zagotovi, da njena pristojnost, vzpostavljena za kazniva dejanja iz členov 3 in 4, ni pogojena s tem, da se ravnanje iz navedenih členov v državi, kjer je bilo storjeno, kaznuje kot kaznivo dejanje.
5. V primerih iz odstavka 1, točka (c), države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da izvajanje njihove pristojnosti ni pogojeno s tem, da se pregon lahko začne le na podlagi prijave žrtve v kraju, v katerem je bilo kaznivo dejanje storjeno, ali ovadbe s strani države, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno.

Člen 13

Zastaralni roki

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi določijo zastaralni rok, v katerem je v zvezi s kaznivimi dejanji iz členov 3 do 9 po storitvi teh kaznivih dejanj na voljo dovolj časa za preiskavo, kazenski pregon, sojenje in razsodbo, da se navedena kazniva dejanja učinkovito obravnavajo. Zastaralni rok je sorazmeren s težo zadevnega kaznivega dejanja.
2. Kadar je žrtev otrok, zastaralni rok za kazniva dejanja iz člena 3 začne teči šele, ko žrtev dopolni 18 let, ali pozneje.

Poglavje 3

Zaščita žrtev in dostop do sodnega varstva

Člen 14

Prijava nasilja nad ženskami ali nasilja v družini

1. Poleg pravic žrtev pri prijavi na podlagi člena 5 Direktive 2012/29/EU države članice zagotovijo, da lahko žrtve nasilnih dejanj nad ženskami ali nasilja v družini ta pristojnim organom prijavijo preko dostopnih in takoj razpoložljivih kanalov, ki so enostavni za uporabo in varni. Ti vključujejo, vsaj za kibernetško kriminaliteto iz členov 5 do 8 te direktive, možnost prijave prek spleta ali prek drugih dostopnih in varnih IKT, brez poseganja v nacionalna postopkovna pravila, ki urejajo spletne prijave.

Države članice zagotovijo, da možnost prijave prek spleta ali drugih dostopnih in varnih IKT vključuje možnost predložitve dokazov na načine iz prvega pododstavka, brez poseganja v nacionalna postopkovna pravila, ki urejajo predložitev dokazov.

2. Države članice zagotovijo, da imajo žrtve dostop do pravne pomoči v skladu s členom 13 Direktive 2012/29/EU. Države članice lahko pravno pomoč razširijo na žrtve, ki prijavljajo kaznivo dejanje, kadar je tako določeno v nacionalnem pravu.

3. Države članice z ustreznimi ukrepi spodbujajo vse osebe, ki vedo ali ki v dobri veri sumijo, da so bila storjena nasilna dejanja nad ženskami ali nasilja v družini ali da je pričakovati nasilna dejanja, naj taka dejanja prijavijo pristojnim organom brez strahu pred negativnimi posledicami.
4. Države članice zagotovijo, da imajo zdravstveni delavci, za katere veljajo obveznosti o zaupnosti, možnost prijave pristojnim organom, kadar obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da bo neki osebi povzročena huda telesna škoda z nasiljem nad ženskami ali nasiljem v družini.
5. Kadar je žrtev otrok, države članice zagotovijo, brez poseganja v predpise glede varovanja poklicne skrivnosti odvetnika, ali, kadar je to določeno v nacionalnem pravu, varovanje poklicne skrivnosti duhovnika ali enakovredna načela, da lahko strokovni delavci, za katere veljajo obveznosti o zaupnosti na podlagi nacionalnega prava, prijavijo kaznivo dejanje pristojnim organom, kadar obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je bila otroku povzročena huda telesna škoda z nasiljem nad ženskami ali nasiljem v družini.
6. Kadar dejanja nasilja nad ženskami ali nasilja v družini pristojnim organom prijavijo otroci, države članice zagotovijo, da so postopki prijave varni in zaupni ter zasnovani in dostopni na otroku prijazen način in v jeziku, ki ustreza otrokovi starosti in zrelosti.

Države članice zagotovijo, da strokovnjaki, usposobljeni za delo z otroki, pomagajo pri postopkih prijave, da se v postopku zagotovi upoštevanje otrokove največje koristi.

Kadar je imetnik starševske odgovornosti vključen v nasilno dejanje, države članice zagotovijo, da možnost, da otrok prijavi dejanje, ni pogojena s privolitvijo imetnika starševske odgovornosti in da pristojni organi sprejmejo ukrepe, potrebne za zaščito varnosti otroka, preden se ta imetnik obvesti o prijavi.

Člen 15

Preiskava in pregon

1. Države članice zagotovijo, da imajo osebe, enote ali službe, ki preiskujejo in preganjajo nasilje nad ženskami ali nasilje v družini, ustrezno strokovno znanje s tega področja in učinkovita preiskovalna orodja, da lahko učinkovito preiskujejo in preganjajo taka dejanja, zlasti za zbiranje, analiziranje in zavarovanje elektronskih dokazov v primerih kibernetске kriminalitete iz členov 5 do 8.
2. Države članice zagotovijo, da se prijavljena dejanja nasilja nad ženskami ali nasilja v družini obravnavajo in brez odlašanja predajo pristojnim organom za namene preiskave in pregona ter po potrebi za namene sprejetja zaščitnih ukrepov v skladu s členom 19.
3. Kadar pristojni organi utemeljeno sumijo, da bi lahko bilo storjeno kaznivo dejanje, brez nepotrebnega odlašanja na podlagi prijave ali na lastno pobudo učinkovito preiščejo dejanja nasilja nad ženskami ali nasilja v družini. Zagotovijo, da se to uradno evidentira in evidenco ustreznih ugotovitev in dokazov hranijo v skladu z nacionalnim pravom.

4. Za pomoč pri prostovoljnem zavarovanju dokazov, zlasti v primerih spolnega nasilja, pristojni organi brez nepotrebnega odlašanja žrtve napotijo k ustreznim zdravstvenim delavcem ali podpornim službam iz členov 25, 26 in 27, ki so specializirani za pomoč pri zavarovanju dokazov. Žrtve se obvestijo o pomenu zbiranja teh dokazov v najkrajšem možnem času.
5. Države članice zagotovijo, da sta preiskovanje ali pregon posilstev neodvisna od prijave ali kazenske ovadbe s strani žrtve ali njenega zastopnika in da se kazenski postopek ne prekine zgolj zato, ker se prijava ali kazenska ovadba umakne.

Člen 16

Individualna ocena za ugotovitev potreb žrtev po zaščiti

1. Države članice zagotovijo, da so poleg zahtev individualne ocene, določenih v skladu s členom 22 Direktive 2012/29/EU, vsaj v zvezi z žrtvami spolnega nasilja in nasilja v družini izpolnjene zahteve, določene v tem členu.
2. Čim prej, na primer takrat, ko žrtev prvič pride v stik s pristojnimi organi, ali čim prej po njenem prvem stiku z njimi, se posebne potrebe žrtve po zaščiti opredelijo z individualno oceno, po potrebi v sodelovanju z vsemi ustreznimi pristojnimi organi.

3. Individualna ocena iz odstavka 2 je osredotočena na tveganje, ki ga predstavlja storilec kaznivega dejanja ali osumljenec. To tveganje lahko vključuje kar koli od naslednjega:
- (a) tveganje ponovitve nasilja;
 - (b) tveganje telesne poškodbe ali psihološke škode;
 - (c) morebitno uporabo orožja in dostop do njega;
 - (d) dejstvo, da storilec kaznivega dejanja ali osumljenec živi z žrtvijo;
 - (e) zlorabo drog ali alkohola s strani storilca kaznivega dejanja ali osumljenca;
 - (f) zlorabo otroka;
 - (g) težave z duševnim zdravjem ali
 - (h) zalezovanje žrtve.
4. Pri individualni oceni iz odstavka 2 se upoštevajo individualne okoliščine žrtve, vključno s tem, ali žrtev doživlja diskriminacijo zaradi kombinacije spola in drugih razlogov za diskriminacijo iz člena 21 Listine (v nadaljnjem besedilu: presečna diskriminacija) ter se zato sooča z večjim tveganjem nasilja, pa tudi navedbe žrtve in njena ocena položaja. Opravi se v največjem interesu žrtve, pri čemer se posebna pozornost nameni potrebi po preprečevanju sekundarne ali ponovne viktimizacije.

5. Države članice zagotovijo, da pristojni organi sprejmejo ustrezne zaščitne ukrepe, pri čemer ustrezno upoštevajo individualno oceno iz odstavka 2. Ti ukrepi lahko vključujejo:
- (a) ukrepe na podlagi členov 23 in 24 Direktive 2012/29/EU;
 - (b) izrek odredb o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih v skladu s členom 19 te direktive;
 - (c) ukrepe, razen tistih iz točk (a) in (b) tega odstavka, za urejanje ravnanja storilca kaznivega dejanja ali osumljenca, zlasti na podlagi člena 37 te direktive.
6. Individualna ocena iz odstavka 2 se po potrebi opravi v sodelovanju z drugimi ustreznimi pristojnimi organi, odvisno od faze postopka, in ustreznimi podpornimi službami, kot so centri za zaščito žrtev, specializirane službe, socialne službe, zdravstveni delavci, zatočišča, specialistične podporne službe in drugi ustrezni deležniki.
7. Pristojni organi redno pregledujejo individualno oceno iz odstavka 2 in, kjer je ustrezno, uvedejo nove ali posodobijo veljavne zaščitne ukrepe v skladu z odstavkom 5, da bi zagotovili, da ti ustrezajo trenutnemu položaju žrtve.
8. Za vzdrževane družinske člane žrtev se predpostavlja, da imajo posebne potrebe po zaščiti, ne da bi bila opravljena individualna ocena iz odstavka 2, razen če obstajajo znaki, da nimajo posebnih potreb po zaščiti.

Člen 17

Individualna ocena potreb žrtev po podpori

1. Države članice zagotovijo, da pristojni organi ob upoštevanju individualne ocene iz člena 16 ocenijo individualne potrebe po podpori, kot je določeno v poglavju 4. Pristojni organi ocenijo individualne potrebe vzdrževanih družinskih članov po podpori, kot je določeno v poglavju 4, razen če obstajajo znaki, da nimajo posebnih potreb po podpori.
2. Za individualno oceno potreb žrtev po podpori na podlagi odstavka 1 tega člena se uporablja člen 16(4), (6) in (7).

Člen 18

Napotitev k podpornim službam

1. Kadar so bile v ocenah iz členov 16 in 17 ugotovljene posebne potrebe žrtve po podpori ali zaščiti ali kadar žrtev zaprosi za podporo, države članice zagotovijo, da podporne službe, na primer specialistične podporne službe, v sodelovanju s pristojnimi organi, vzpostavijo stik z žrtvijo in ji ponudijo podporo, pri čemer ustrezno upoštevajo njeno varnost. Države članice lahko tak stik pogojujejo s privolitvijo žrtve.
2. Pristojni organi se brez nepotrebnega odlašanja in usklajeno odzovejo na prošnjo žrtve za zaščito in podporo.

3. Države članice zagotovijo, da lahko pristojni organi po potrebi otroške žrtve napotijo na podporne službe brez predhodnega soglasja imetnikov starševske odgovornosti.
4. Kadar je to potrebno za zagotovitev, da žrtev prejme primerno podporo in zaščito, države članice zagotovijo, da pristojni organi ustreznim podpornim službam posredujejo ustrezne osebne podatke o žrtvi in njenem položaju. Taki podatki se posredujejo zaupno. Države članice lahko posredovanje takih podatkov pogojujejo s privolitvijo žrtve.
5. Podporne službe hranijo osebne podatke toliko časa, kolikor je potrebno za zagotavljanje podpornih storitev, v vsakem primeru pa največ pet let po zadnjem stiku med podporno službo in žrtvijo.

Člen 19

Odredbe o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ter zaščitnih ukrepih

1. Države članice zagotovijo, da so pristojni organi pooblaščen, da v primerih nevarnosti za zdravje ali varnost žrtve ali vzdrževanih družinskih članov storilcu ali osumljencu storitve nasilnega dejanja, zajetega s to direktivo, brez nepotrebne odlašanja izrečejo odredbe, s katerimi storilcu ali osumljencu odredijo, da za dovolj dolgo obdobje zapusti prebivališče žrtve ali vzdrževanih družinskih članov, in mu prepovejo vstop v žrtvino prebivališče ali približanje žrtvinemu prebivališču na krajšo razdaljo od predpisane ali vstop v žrtvin kraj opravljanja dela ali kakršen koli stik z žrtvijo ali njenimi vzdrževanimi družinskimi člani.

Odredbe iz prvega pododstavka tega odstavka imajo takojšen učinek in niso odvisne od tega, ali je žrtev prijavila kaznivo dejanje, niti od tega, ali se je začela individualna ocena na podlagi člena 16.

2. Države članice zagotovijo, da so pristojni organi pooblaščen za izrek odredb o ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih, da se žrtvam za tako dolgo, kot je to potrebno, zagotovi zaščita pred kakršnimi koli nasilnimi dejanji, ki jih zajema ta direktiva.
3. Kadar je žrtev odrasla oseba, lahko države članice v skladu s svojim nacionalnim pravom zahtevajo, da se na zahtevo žrtve izrečejo odredbe o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja in zaščitnih ukrepih iz odstavkov 1 in 2.
4. Kadar to vpliva na varnost žrtve, države članice zagotovijo, da pristojni organi žrtve obvestijo o možnosti izreka odredb o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja in zaščitnih ukrepih in o možnosti uveljavljanja čezmejnega priznanja odredb o zaščitnih ukrepih v skladu z Direktivo 2011/99/EU¹⁷ ali Uredbo (EU) št. 606/2013 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁸.
5. Za vse kršitve odredb o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja in zaščitnih ukrepih se uporabijo učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazenske ali nekazenske sankcije. Države članice zagotovijo, da se v primeru take kršitve po potrebi razmisli o morebitni spremembi individualne ocene iz člena 16 v skladu z odstavkom 7 navedenega člena.

¹⁷ Direktiva 2011/99/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o evropski odredbi o zaščiti (UL L 338, 21.12.2011, str. 2).

¹⁸ Uredba (EU) št. 606/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o vzajemnem priznavanju zaščitnih ukrepov v civilnih zadevah (UL L 181, 29.6.2013, str. 4).

6. Države članice zagotovijo, da se žrtvam ponudi možnost, da so brez nepotrebnega odlašanja obveščene v primeru kršitve odredbe o nujnih zaščitnih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih, ki bi lahko vplivala na njihovo varnost.
7. Ta člen ne zavezuje držav članic, da spremenijo svoje nacionalne sisteme, kar zadeva opredelitev odredb o nujnih odstranitvenih ukrepih in odredb o zaščitnih ukrepih kot instrumentov kazenskega, civilnega ali upravnega prava.

Člen 20

Varstvo zasebnega življenja žrtve

Države članice zagotovijo, da so v kazenskih postopkih dokazi o preteklem spolnem vedenju žrtve ali drugih s tem povezanih vidikih zasebnega življenja žrtve dovoljeni le, kadar je to ustrezno in potrebno.

Člen 21

Smernice za organe preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter organe pregona

Države članice lahko izdajo smernice za primere v zvezi z nasiljem nad ženskami ali nasiljem v družini za pristojne organe, ki delujejo v kazenskih postopkih, vključno s smernicami za organe pregona. Smernice upoštevajo vidik spola in so svetovalne narave ter lahko vključujejo navodila o tem, kako:

- (a) zagotoviti, da so vse oblike nad ženskami in nasilja v družini ustrezno prepoznane;

- (b) zbirati in hraniti ustrezne dokaze, vključno s spletnimi dokazi;
- (c) izvesti individualno oceno na podlagi členov 16 in 17, vključno s postopkom za pregled takšnih ocen;
- (d) obravnavati primere, v katerih bi bilo morda treba izdati ali izvesti odredbe o nujnih odstranitvenih ukrepih, ukrepih prepovedi približevanja ali zaščitnih ukrepih;
- (e) žrtve obravnavati na način, ki upošteva vidike travme, spola, invalidnosti ter potrebe otrok, pri tem pa vedno upoštevati pravico otroka, da izrazi svoje mnenje, in njegovo največjo korist;
- (f) zagotoviti, da so žrtve obravnavane spoštljivo in da se postopek vodi tako, da se prepreči sekundarna ali ponovna viktimizacija;
- (g) zadovoljiti večje potrebe po zaščiti in ustrezni podpori žrtev, ki doživljajo presečno diskriminacijo iz člena 33(1);
- (h) prepoznati spolne stereotipe in se jim izogniti;
- (i) ozaveščati o vseh skupinah žrtev nasilja v družini;
- (j) žrtve napotiti na specialistične podporne službe, vključno z zdravstvenimi službami, da se zagotovi ustrezna obravnava žrtev kot tudi primerov nasilja nad ženskami ali nasilja v družini brez nepotrebnega odlašanja in
- (k) zagotoviti varstvo zasebnosti in zaupnih informacij žrtev.

Da se zagotovi ustrezno posodabljanje smernic iz prvega odstavka, se po potrebi pregledajo, pri čemer se upošteva, kako se uporabljajo v praksi.

Člen 22

Vloga nacionalnih organov, vključno z organi za enakost

1. Države članice imenujejo organ ali organe in uredijo vse potrebno, da lahko ti izvajajo naslednje naloge:

- (a) objavljajo poročila in dajejo priporočila o vseh vprašanjih v zvezi z nasiljem nad ženskami in nasiljem v družini, tudi z zbiranjem že obstoječe dobre prakse, in
- (b) izmenjujejo razpoložljive informacije z ustreznimi evropskimi organi, kot je Evropski inštitut za enakost spolov.

Za namene prvega pododstavka se lahko države članice posvetujejo z organizacijami civilne družbe.

2. Organi iz odstavka 1 tega člena so lahko del organov za enakost, ustanovljenih v skladu z direktivami 2004/113/ES, 2006/54/ES in 2010/41/EU.

Člen 23

Ukrepi za odstranitev določenih spletnih vsebin

1. Brez poseganja v Uredbo (EU) 2022/2065 države članice s potrebnimi ukrepi zagotovijo, da se javno dostopne spletne vsebine iz člena 5(1), točki (a) in (b), ter členov 7 in 8 te direktive čim prej odstranijo ali se onemogoči dostop do njih.

Ukrepi iz prvega pododstavka tega odstavka vključujejo možnost, da pristojni organi izdajo zavezujoče odredbe za odstranitev takih vsebin ali onemogočenje dostopa do njih. Države članice zagotovijo, da te odredbe izpolnjujejo vsaj pogoje iz člena 9(2) Uredbe (EU) 2022/2065.

2. Odredbe iz drugega pododstavka odstavka 1 se naslovijo na ponudnike storitev gostovanja.

Kadar odstranitev ne bi bila izvedljiva, lahko pristojni organi odredbe o onemogočenju dostopa do zadevnih vsebin naslovijo tudi na ustrezne ponudnike posredniških storitev, razen ponudnikov storitev gostovanja, ki imajo tehnične in operativne zmožnosti, da ukrepajo glede zadevnih vsebin.

3. Države članice zagotovijo, da se, kadar se kazenski postopek v zvezi s kaznivim dejanjem iz člena 5(1), točka (a) ali (b), člena 7 ali člena 8 konča brez ugotovitve, da je bilo tako dejanje storjeno, odredbe iz drugega pododstavka odstavka 1 tega člena odpravijo in so naslovniki takih odredb o tem obveščeni.

4. Države članice zagotovijo, da se odredbe in drugi ukrepi iz odstavka 1 sprejmejo po preglednih postopkih in da zanje veljajo ustrezni zaščitni ukrepi, zlasti za zagotovitev, da so te odredbe in drugi ukrepi omejeni na to, kar je potrebno in sorazmerno, ter da se ustrezno upoštevajo pravice in interesi vseh zadevnih udeleženih strani, vključno z njihovimi temeljnimi pravicami v skladu z Listino.

Države članice zagotovijo, da imajo ponudniki storitev gostovanja, drugi zadevni ponudniki posredniških storitev in ponudniki vsebin, na katere vpliva odredba iz drugega pododstavka odstavka 1, pravico do učinkovitega pravnega sredstva. Taka pravica vključuje pravico do izpodbijanja take odredbe pred sodišči države članice pristojnega organa, ki je izdal odredbo.

5. Države članice zagotovijo, da so zadevni ponudniki vsebin, na katere vpliva odredba iz drugega pododstavka odstavka 1 obveščeni, po potrebi s strani ponudnikov storitev gostovanja ali s strani katerih koli drugih zadevnih ponudnikov posredniških storitev, o razlogih za odstranitev zadevnih vsebin ali onemogočenje dostopa do njih v skladu z odredbami ali drugimi ukrepi iz odstavka 1 ter da imajo možnost dostopa do sodnega varstva.
6. Države članice zagotovijo, da odstranitev vsebin ali onemogočenje dostopa do njih v skladu z odredbami ali drugimi ukrepi iz odstavka 1 pristojnim organom ne preprečuje pridobitve ali hrambe dokazov, brez nepotrebnega odlašanja, potrebnih za preiskavo in pregon kaznivih dejanj iz člena 5(1), točka, točka (a) ali (b), člena 7 ali člena 8.

Člen 24

Uveljavljanje odškodnine od storilcev kaznivih dejanj

1. Države članice zagotovijo, da imajo žrtve v skladu z nacionalnim pravom pravico uveljavljati polno odškodnino od storilcev kaznivih dejanj za škodo, ki je posledica kaznivih dejanj nasilja nad ženskami ali nasilja v družini.
2. Države članice po potrebi zagotovijo, da lahko žrtve pridobijo odločbo o priznanju odškodnine med kazenskim postopkom.

Poglavje 4

Podpora žrtvam

Člen 25

Specialistična podpora žrtvam

1. Države članice zagotovijo, da so žrtvam na voljo specialistične podporne storitve iz člena 8(3) in člena 9(3) Direktive 2012/29/EU ne glede na to, ali so vložile uradno prijavo.

Kadar strokovne podporne storitve iz prvega pododstavka niso zagotovljene v okviru splošnih storitev za podporo žrtvam, se splošne in specialistične podporne storitve usklajujejo.

V okviru specialističnih podpornih storitev iz prvega pododstavka se zagotavljajo:

- (a) informacije in podpora pri vseh pomembnih praktičnih zadevah, ki izhajajo iz kaznivega dejanja, vključno z dostopom do nastanitve, izobraževanjem, varstvom otrok, usposabljanjem, finančno podporo in pomoč pri ohranitvi ali iskanju zaposlitve;
- (b) informacije o dostopu do pravnega svetovanja, vključno z možnostjo pravne pomoči, če je na voljo;
- (c) informacije o službah, ki zagotavljajo zdravstvene in forenzične preiskave, in po potrebi napotitev nanje, kar lahko vključuje celovite zdravstvene storitve, ter informacije o psihološkem svetovanju in po potrebi napotitev nanj, vključno s posttravmatsko oskrbo;
- (d) podpora žrtvam kibernetских kaznivih dejanj iz členov 5 do 8, vključno v zvezi s tem, kako dokumentirati kibernetско nasilje, in informacije o pravnih sredstvih in načinih za odstranitev spletnih vsebin, povezanih s kaznivim dejanjem;
- (e) informacije o podpornih službah za ženske, kriznih centrih za žrtve posilstva, zavetiščih in napotitvenih centrih za žrtve spolnega nasilja ter po potrebi napotitev nanje in
- (f) informacije in po potrebi napotitev k specialistične podpornim službam za žrtve, izpostavljene večjemu tveganju nasilja, ki lahko vključujejo storitve za rehabilitacijo in socialno-ekonomsko vključevanje po spolnem izkoriščanju.

2. Specialistične podporne storitve iz odstavka 1 se zagotavljajo osebno, so prilagojene potrebam žrtev in enostavno ter takoj dostopne, tudi na spletu ali z uporabo drugih ustreznih sredstev, kot so IKT.
3. Države članice zagotovijo zadostne človeške in finančne vire za zagotavljanje specialističnih podpornih storitev iz odstavka 1.

Kadar specialistične podporne storitve iz odstavka 1 zagotavljajo nevladne organizacije, jim države članice zagotovijo ustrezna finančna sredstva, pri čemer upoštevajo delež specialističnih podpornih storitev, ki jih že zagotavljajo javni organi.

4. Države članice zagotovijo zaščito in specialistične podporne storitve, ki so potrebne za celovito obravnavo raznolikih potreb žrtev, tako da te storitve, vključno s tistimi, ki jih zagotavljajo nevladne organizacije, zagotavljajo na istem mestu, usklajujejo prek kontaktne točke ali lajšajo dostop do takih storitev prek spletnega dostopa „vse na enem mestu“.

Storitve iz prvega pododstavka vključujejo vsaj takojšnjo najnujnejšo zdravstveno oskrbo in napotitev na nadaljnjo zdravstveno oskrbo, kot je določeno v nacionalnem zdravstvenem sistemu, ter socialne storitve, psihosocialno podporo, pravne storitve in storitve policije ali informacije o teh storitvah in usmerjanje na njih.

5. Države članice zagotovijo, da so izdane smernice in protokoli za zdravstvene in socialne delavce o prepoznavanju žrtev ter o zagotavljanju ustrezne podpore tem žrtvam, vključno z njihovo napotitvijo na ustrezne podporne storitve in preprečevanjem sekundarne viktimizacije.

V smernicah in protokolih iz prvega pododstavka je navedeno, kako obravnavati posebne potrebe žrtev, ki so zaradi diskriminacije zaradi kombinacije spola in drugih razlogov za diskriminacijo izpostavljene večjemu tveganju za tako nasilje.

Smernice in protokoli iz prvega pododstavka se oblikujejo ob upoštevanju vidikov spola, travme in potreb otroka v sodelovanju s ponudniki specialističnih podpornih storitev ter se pregledajo in po potrebi posodobijo, da odražajo spremembe v pravu in praksi.

6. Države članice zagotovijo, da se izdajo smernice in protokoli za zdravstvene storitve, v okviru katerih se izvaja najnujnejša zdravstvena oskrba, o prepoznavanju žrtev in zagotavljanju ustrezne podpore zanje.

Smernice in protokoli iz prvega pododstavka zajemajo hrambo in dokumentiranje dokazov ter njihovo nadaljnje posredovanje pristojnim forenzičnim centrom v skladu z nacionalnim pravom.

7. Cilj držav članic je zagotoviti, da so specialistične podporne storitve iz odstavka 1 v času kriz, kot so zdravstvene krize ali druge izredne razmere, še naprej v celoti operativne za žrtve.
8. Države članice zagotovijo, da so specialistične podporne storitve iz odstavka 1 žrtvam nasilja na voljo pred in med kazenskim postopkom ter ustrezno obdobje po njem.

Člen 26

Specialistična podpora za žrtve spolnega nasilja

1. Države članice zagotovijo ustrezno opremljene in enostavno dostopne krizne centre za žrtve posilstva ali napotitvene centre za žrtve spolnega nasilja, ki so lahko del nacionalnega zdravstvenega sistema, da se zagotovi učinkovita podpora žrtvam spolnega nasilja, prav tako pa se zagotovi klinična obravnava posilstva, vključno s pomočjo pri hrambi in dokumentiranju dokazov.

Centri iz prvega pododstavka zagotavljajo podporo, pri kateri se upošteva vidik travme, in po potrebi napotitev na specialistično podporo ob travmi in svetovanje za žrtve, ki se zagotavljajo po storitvi kaznivega dejanja.

Države članice zagotovijo, da imajo žrtve spolnega nasilja dostop do medicinskih pregledov in forenzičnih preiskav. Ti pregledi in preiskave se lahko izvajajo v centrih iz tega odstavka ali v specializiranih centrih ali enotah po napotitvi. Države članice zagotovijo usklajevanje med napotitvenimi centri in pristojnimi zdravstvenimi in forenzičnimi centri.

Kadar je žrtev otrok, se storitve iz tega odstavka zagotovijo na otroku prijazen način.

2. Države članice žrtvam spolnega nasilja zagotovijo pravočasen dostop do zdravstvenih storitev, vključno s spolnim in reproduktivnim zdravstvenim varstvom, v skladu z nacionalnim pravom.
3. Storitve iz odstavkov 1 in 2 tega člena so na voljo brezplačno, brez poseganja v tiste storitve, ki se zagotavljajo v okviru nacionalnega zdravstvenega sistema, in so dostopne vsak dan v tednu. Lahko se zagotavljajo v okviru storitev iz člena 25.
4. Države članice zagotovijo zadostno geografsko porazdelitev in zadostne zmogljivosti storitev iz odstavkov 1 in 2 na vsem svojem ozemlju.
5. Za zagotavljanje podpore žrtvam spolnega nasilja na podlagi tega člena se uporablja člen 25(3) in (7).

Člen 27

Specialistična podpora za žrtve pohabljanja ženskih spolovil

1. Države članice poskrbijo za učinkovito, starosti primerno in enostavno dostopno podporo žrtvam pohabljanja ženskih spolovil, vključno z ginekološko, seksološko, psihološko in posttravmatsko oskrbo in svetovanjem, ki so prilagojeni posebnim potrebam teh žrtev ter se zagotavljajo po storitvi kaznivega dejanja in tako dolgo, kot je potrebno. Ta podpora vključuje zagotavljanje informacij o enotah v javnih bolnišnicah, ki izvajajo operativno rekonstrukcijo genitalij in klitorisa.

Podporo iz prvega pododstavka lahko zagotovijo napotitveni centri iz člena 26 ali kateri koli namenski zdravstveni center.

2. Za zagotavljanje podpore žrtvam pohabljanja ženskih spolovil na podlagi tega člena se uporabljata člen 25(3) in (7) ter člen 26(3).

Člen 28

Specialistična podpora za žrtve spolnega nadlegovanja pri delu

Države članice zagotovijo, da so v primerih spolnega nadlegovanja pri delu, ki na podlagi nacionalnega prava pomeni kaznivo dejanje, žrtvam in delodajalcem na voljo svetovalne storitve. Te storitve vključujejo informacije o načinih ustreznega obravnavanja takih primerov spolnega nadlegovanja, vključno z razpoložljivimi pravnimi sredstvi za odstranitev storilca z delovnega mesta.

Člen 29

Telefonske številke za pomoč žrtvam

1. Države članice zagotovijo, da so na voljo brezplačne telefonske številke, ki delujejo na celotnem območju države ter 24 ur na dan in sedem dni v tednu ter zagotavljajo informacije in svetovanje žrtvam.

Take telefonske številke za pomoč iz prvega pododstavka lahko upravljajo specialistične podporne službe v skladu z nacionalno prakso.

Informacije in svetovanje iz prvega pododstavka se zagotavljajo zaupno ali ob ustreznem upoštevanju anonimnosti žrtve.

Države članice se spodbuja, da se telefonske številke za pomoč iz prvega pododstavka zagotavljajo tudi z drugimi varnimi in dostopnimi IKT, vključno s spletnimi aplikacijami.

2. Države članice z ustreznimi ukrepi zagotovijo, da so storitve iz odstavka 1 tega člena dostopne za končne uporabnike z invalidnostmi, vključno z zagotavljanjem podpore v lahko razumljivem jeziku. Te storitve so dostopne v skladu z zahtevami glede dostopnosti za elektronske komunikacijske storitve iz Priloge I k Direktivi (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁹.
3. Države članice si prizadevajo, da zagotovijo izvajanje storitev iz odstavka 1 v jeziku, ki ga žrtve razumejo, vključno s telefonskim tolmačenjem.

¹⁹ Direktiva (EU) 2019/882 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o zahtevah glede dostopnosti za proizvode in storitve (UL L 151, 7.6.2019, str. 70).

4. Za zagotavljanje storitev telefonskih števil za pomoč in storitev podpore z IKT na podlagi tega člena se uporablja člen 25(3) in (7).
5. Države članice se spodbuja, da zagotovijo, da so storitve iz odstavka 1 za žrtve nasilja nad ženskami poleg tega, da so dostopne pod katero koli obstoječo nacionalno številko ali številkami, dosegljive pod enotno številko na ravni Unije, in sicer „116 016“.
6. Države članice zagotovijo, da so končni uporabniki ustrezno obveščeni o obstoju in številu telefonskih števil za pomoč, tudi z rednimi kampanjami ozaveščanja.

Člen 30

Zatočišča in druga začasna nastanitev

1. Zatočišča in druga ustrezna začasna nastanitev iz člena 9(3), točka (a), Direktive 2012/29/EU (v nadaljnjem besedilu: zatočišča in druga ustrezna začasna namestitve) posebej upoštevajo potrebe žrtev nasilja v družini in spolnega nasilja, vključno s potrebami žrtev, izpostavljenih večjemu tveganju nasilja. Žrtvam pomagajo pri okrevanju, tako da zagotavljajo varne, dostopne, ustrezne in primerne življenjske razmere za vrnitev v samostojno življenje ter zagotavljajo informacije o podpornih storitvah in napotitvah, kot je napotitev na nadaljnjo zdravstveno oskrbo.
2. Zatočišča in druga ustrezna začasna nastanitev, se zagotovijo v zadostnem številu ter so enostavno dostopni in opremljeni za posebne potrebe žensk, vključno z zagotavljanjem sobe za otroke v zatočiščih, namenjenih samo ženskam, ter zagotavljanjem pravic in potreb otrok, vključno z otroškimi žrtvami.

3. Zatočišča in druga ustrezna začasna nastanitev so žrtvam in vzdrževanim družinskim članom, mlajšim od 18 let, na voljo ne glede na njihovo narodnost, državljanstvo, prebivališče ali status prebivanja.
4. Za zatočišča in drugo ustrezno začasno nastanitev se uporablja člen 25(3) in (7).

Člen 31

Podpora za otroške žrtve

1. Države članice poskrbijo, da se otrokom zagotovi ustrezna posebna podpora takoj, ko imajo pristojni organi utemeljene razloge za domnevo, da je bil otrok morda žrtev nasilja nad ženskami ali nasilja v družini ali pa je morda bil priča takemu nasilju.

Podpora otrokom je specializirana in primerna glede na starost, razvojne potrebe in individualne okoliščine otroka ter upošteva otrokovo največjo korist.

2. Otroškim žrtvam se zagotovijo starosti primerna zdravstvena oskrba, čustvena, psihosocialna, psihološka in izobraževalna podpora, prilagojena razvojnim potrebam in individualnim okoliščinam otroka, ter kakršna koli druga ustrezna podpora, prilagojena zlasti okoliščinam nasilja v družini.
3. Kadar je treba zagotoviti začasno nastanitev, se otroci, potem ko so podali svoje stališče, ob upoštevanju njihove starosti in zrelosti prednostno namestijo skupaj z drugimi družinskimi člani, zlasti z nenasilnim staršem ali imetnikom starševske odgovornosti, v stalne ali začasne bivanjske prostore, ki so opremljeni s podpornimi storitvami.

Pri ocenjevanju vprašanj v zvezi z začasno namestitvijo je odločilno načelo otrokove največje koristi.

Člen 32

Varnost otrok

1. Države članice zagotovijo, da imajo ustrezni pristojni organi dostop do informacij o nasilju nad ženskami ali nasilju v družini, ki vključuje otroke, kot je to potrebno, da se lahko te informacije upoštevajo pri ocenjevanju otrokove največje koristi v okviru civilnih postopkov v zvezi s temi otroki.
2. Države članice vzpostavijo in vzdržujejo varne prostore, ki omogočajo varen stik med otrokom in imetnikom starševske odgovornosti, ki je storilec ali osumljenec kaznivega dejanja nasilja nad ženskami ali nasilja v družini, če ima imetnik starševske odgovornosti pravico do stikov. Države članice po potrebi zagotovijo nadzor, ki ga izvajajo usposobljeni strokovni delavci, ob upoštevanju otrokove največje koristi.

Člen 33

Ciljno usmerjena podpora za žrtve s presečnimi potrebami in skupine z večjim tveganjem

1. Države članice zagotovijo posebno podporo žrtvam, ki se soočajo s presečno diskriminacijo in so izpostavljene večjemu tveganju za nasilje nad ženskami ali nasilje v družini.

2. Podporne službe iz členov 25 do 30 razpolagajo z zadostnimi zmogljivostmi za nastanitev žrtev z invalidnostmi ob upoštevanju njihovih posebnih potreb, vključno z osebno pomočjo.
3. Podporne službe so na voljo državljanom tretjih držav, ki so žrtve, v skladu z načelom nediskriminacije iz člena 1 Direktive 2012/29/EU.

Države članice zagotovijo, da lahko žrtve, ki za to zaprosijo, ostanejo ločene od oseb drugega spola v centrih za pridržanje za državljane tretjih držav, ki so v postopku vračanja, ali se namestijo ločeno v sprejemnih centrih za prosilce za mednarodno zaščito.

4. Države članice zagotovijo, da lahko posamezniki primere nasilja nad ženskami ali nasilja v družini v institucijah in sprejemnih centrih in centrih za pridržanje prijavijo ustreznemu osebju ter da so vzpostavljeni postopki za zagotovitev, da to osebje ali pristojni organi ustrezno in hitro obravnavajo take prijave v skladu z zahtevami iz členov 16, 17 in 18.

Poglavje 5

Preprečevanje in zgodnje posredovanje

Člen 34

Preventivni ukrepi

1. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za preprečevanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini na podlagi celovitega večplastnega pristopa.
2. Med preventivni ukrepi so tudi izvajanje ali podpiranje ciljno usmerjenih kampanj ali programov ozaveščanja, namenjenih zelo mladim osebam.

Kampanje oziroma programi iz prvega pododstavka so lahko tudi raziskovalni in izobraževalni programe za večjo ozaveščenost in razumevanje širše javnosti, kar zadeva različne pojavne oblike in temeljne vzroke vseh oblik nasilja nad ženskami in nasilja v družini, potrebo po preprečevanju tega nasilja, pa tudi njegove posledice, zlasti za otroke, kadar je to ustrezno.

Kadar je ustrezno, se programi iz prvega pododstavka lahko pripravijo v sodelovanju z ustreznimi organizacijami civilne družbe, specialističnimi službami, socialnimi partnerji, prizadetimi skupnostmi in drugimi deležniki.

3. Države članice dajo širši javnosti na voljo enostavno dostopne informacije o preventivnih ukrepih, pravicah žrtev, dostopu do sodnega varstva in odvetnika ter razpoložljivih zaščitnih in podpornih ukrepih, vključno z zdravljenjem, pri čemer upoštevajo, kateri jeziki so na njihovem ozemlju najbolj razširjeni.

4. Za skupine z večjim tveganjem, kot so skupine iz člena 33(1), se uporabljajo ciljno usmerjeni ukrepi.

Informacije za otroke so oblikovane ali prirejene na otrokom prijazen način. Predstavljene so v formatih, dostopnih invalidom.

5. Namen preventivnih ukrepov je zlasti ovreči škodljive spolne stereotipe, podpirati enakost spolov, medsebojno spoštovanje ter pravico do osebne nedotakljivosti, ter spodbujati vse, zlasti pa moške in dečke, naj dajejo pozitiven zgled in s tem podpirajo ustrezne spremembe vedenja v družbi kot celoti v skladu s cilji te direktive.
6. S preventivnimi ukrepi se osredotoča na povpraševanje po osebah z namenom spolnega izkoriščanja ter ga poskuša zmanjšati.
7. S preventivnimi ukrepi se razvija ali povečuje ozaveščenost o škodljivih praksah pohabljanja ženskih spolovil in o prisilnih porokah, pri tem pa se upošteva, koliko oseb je v zadevni državi članici tem praksam izpostavljenih oziroma so njihove žrtve.
8. S preventivnimi ukrepi se posebej obravnava kibernetška kriminaliteta iz členov 5 do 8. Države članice zlasti zagotovijo, da taki preventivni ukrepi vključujejo razvoj veščin digitalne pismenosti, vključno s kritično interakcijo z digitalnim svetom in kritičnim mišljenjem, da bi lahko uporabniki primere kibernetškega nasilja prepoznali in se ustrezno odzvali nanje, poiskali podporo in tovrstno nasilje preprečevali.

Države članice pri oblikovanju in izvajanju ukrepov za boj proti kibernetiski kriminaliteti iz členov 5 do 8 spodbujajo multidisciplinarno sodelovanje ter vključijo deležnike, tudi ustrezne ponudnike posredniških storitev in pristojne organe.

9. Brez poseganja v člen 26 Direktive 2006/54/ES države članice v ustreznih nacionalnih politikah sprejmejo zadostne in ustrezne ukrepe za obravnavanje spolnega nadlegovanja pri delu, kadar predstavlja kaznivo dejanje na podlagi nacionalnega prava. V teh nacionalnih politikah se lahko za sektorje, v katerih so delavci najbolj izpostavljeni, določijo in vzpostavijo ciljno usmerjeni ukrepi iz odstavka 2 tega člena.

Člen 35

Posebni ukrepi za preprečevanje posilstva in spodbujanje ključne vloge privolitve v spolnih odnosih

1. Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za spodbujanje sprememb v vedenjskih vzorcih, ki izhajajo iz zgodovinsko neenakih razmerij moči med ženskami in moškimi ali temeljijo na stereotipnih vlogah žensk in moških, zlasti kar zadeva spolne odnose, spol in privolitev.

Ukrepi iz prvega pododstavka temeljijo na načelih enakosti spolov in nediskriminacije ter temeljnih pravicah, usmerjeni pa so zlasti v ključno vlogo privolitve v spolnih odnosih, ki mora biti prostovoljna in izhajati iz svobodne volje osebe.

Med ukrepi iz prvega pododstavka so kampanje in programi ozaveščanja, ponudba in distribucija izobraževalnega gradiva o vlogi privolitve ter obsežno razširjanje informacij o ukrepih za preprečevanje posilstva.

Ukrepi iz prvega pododstavka se redno podpirajo oziroma izvajajo, po potrebi tudi v sodelovanju s civilno družbo in nevladnimi organizacijami, zlasti z ženskimi organizacijami.

2. Cilj kampanj ali programov ozaveščanja iz tretjega pododstavka odstavka 1 je zlasti ozaveščati o tem, da se spolni odnos brez privolitve šteje za kaznivo dejanje.
3. V izobraževalnem gradivu o vlogi privolitve iz tretjega pododstavka odstavka 1 se spodbuja razumevanje, da mora biti privolitev dana prostovoljno na podlagi svobodne volje osebe, medsebojnega spoštovanja ter pravice do spolne nedotakljivosti in pravice do telesne avtonomije. Gradivo se prilagodi glede na različne sposobnosti oseb, ki jim je namenjeno.
4. Informacije iz tega člena se široko razširjajo, da bi bila širša javnost seznanjena z obstoječimi ukrepi za preprečevanje posilstva, tudi z razpoložljivimi intervencijskimi programi iz člena 37.

Člen 36

Usposabljanje in obveščanje strokovnih delavcev

1. Države članice zagotovijo, da se uradniki, ki bodo verjetno prišli v stik z žrtvami, na primer policijski in sodni uslužbenci, udeležijo tako splošnega kot specialističnega usposabljanja in prejmejo ciljno usmerjene informacije na ravni, ki je ustrezna z vidika njihovega stika z žrtvami, da bi lahko prepoznali, preprečili in se odzvali na primere nasilja nad ženskami ali nasilja v družini ter da bi žrtve obravnavali na način, ki upošteva vidike travme in spola ter potrebe otrok.
2. Države članice podpirajo oziroma nudijo usposabljanje zdravstvenim delavcem, zaposlenim v socialnih službah in pedagoškim delavcem, ki bodo verjetno prišli v stik z žrtvami, da bi lahko prepoznali primere nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter znali žrtve napotiti k specialističnim podpornim službam.
3. Države članice brez poseganja v neodvisnost sodstva in razlike pri organizaciji pravosodja v Uniji sprejmejo potrebne ukrepe, da bi bili sodniki in tožilci, ki sodelujejo v kazenskih postopkih in preiskavah, deležni splošnega in specialističnega usposabljanja glede na njihove funkcije in v skladu s cilji te direktive. To usposabljanje je zasnovano na človekovih pravicah in je osredotočeno na žrtve, poleg tega pa upošteva razlike med spoloma ter potrebe invalidov in otrok.
4. Države članice brez poseganja v neodvisnost pravniškega poklica osebam, odgovornim za usposabljanje pravnikov, priporočijo, naj jim nudijo splošno in specialistično usposabljanje, da bi se pravniki bolj zavedali potreb žrtev in da bi pri ravnanju z žrtvami upoštevali vidike travme in spola ter potrebe otrok.

5. Ustrezni zdravstveni delavci, vključno s pediatri, ginekologi, porodničarji, babicami in zdravstveni delavci, ki nudijo psihološko podporo, se udeležijo ciljno usmerjenega usposabljanja za prepoznavanje in obravnavo fizičnih, psiholoških in spolnih posledic pohabljanja ženskih spolovil na način, ki upošteva kulturne vidike.
6. Osebe z nadzornimi funkcijami na delovnem mestu v javnem in zasebnem sektorju so deležne usposabljanja o tem, kako prepoznati, preprečiti in se odzvati na spolno nadlegovanje pri delu, kadar predstavlja kaznivo dejanje na podlagi nacionalnega prava. Te osebe in delodajalci prejmejo informacije o učinkih nasilja nad ženskami in nasilja v družini na delo ter o tveganju takega nasilja s strani tretjih oseb.
7. Dejavnosti usposabljanja iz odstavkov 1, 2 in 5 vključujejo usposabljanje za usklajeno večdisciplinarno sodelovanje vseh ustreznih akterjev, da se omogočijo celoviti in ustrezni napotitveni postopki v primerih nasilja nad ženskami ali nasilja v družini.
8. Brez vplivanja na svobodo in pluralnost medijev države članice spodbujajo in podpirajo dejavnosti usposabljanja medijev, ki jih organizacije medijskih delavcev, samoregulativni organi medijev in predstavniki industrije ali druge ustrezne neodvisne organizacije razvijajo za boj proti stereotipnemu prikazovanju žensk in moških, seksističnim podobam žensk in obtoževanju žrtev v medijih, da bi zmanjšali tveganje nasilja nad ženskami ali nasilja v družini.

Dejavnosti usposabljanja iz prvega pododstavka lahko izvajajo ustrezne organizacije civilne družbe, nevladne organizacije, ki delajo z žrtvami, socialni partnerji in drugi deležniki.

9. Države članice poskrbijo, da so organi, ki so pristojni za sprejemanje prijav s strani žrtev kaznivih dejanj, ustrezno usposobljeni, da prijavo teh kaznivih dejanj olajšajo in da preprečijo sekundarno viktimizacijo žrtev.
10. Dejavnosti usposabljanja iz odstavkov 1 do 5 tega člena se dopolnjujejo z ustreznim nadgrajevanjem, vključno z obravnavo kibernetike kriminalitete iz členov 5 do 8, pri katerem se upoštevajo posebne značilnosti nasilja nad ženskami in nasilja v družini. Take dejavnosti usposabljanja lahko vključujejo usposabljanje o tem, kako prepoznati in obravnavati posebne potrebe po zaščiti in podpori žrtev, ki so izpostavljene večjemu tveganju nasilja, ker doživljajo presečno diskriminacijo.
11. Ukrepi iz odstavkov 1 do 9 se izvajajo brez poseganja v neodvisnost sodstva, samoorganizacijo reguliranih poklicev in razlike v organizaciji sodstva v Uniji.

Člen 37

Intervencijski programi

1. Države članice s potrebnimi ukrepi poskrbijo za vzpostavitev ciljno usmerjenih intervencijskih programov, ki so namenjeni preprečevanju in zmanjšanju tveganja povzročitve nasilja nad ženskami ali nasilja v družini ali ponovitve takih kaznivih dejanj.

2. Intervencijski programi se ponudijo osebam, ki so storile kaznivo dejanje nasilja nad ženskami ali nasilja v družini, lahko pa tudi osebam, za katere se ocenjuje, da bi tovrstno kaznivo dejanje lahko storile. To lahko vključuje osebe, ki se programa želijo udeležiti, na primer zato, ker se bojijo, da bi lahko storile katero od kaznivih dejanj nasilja nad ženskami ali nasilja v družini.
3. Države članice poskrbijo, da so k udeležbi intervencijskem programu iz odstavka 1 spodbujeni storilci posilstva.

Poglavje 6

Usklajevanje in sodelovanje

Člen 38

Usklajene politike in usklajevalni organ

1. Države članice sprejmejo in izvajajo učinkovite, celovite in usklajene politike, ki se izvajajo na celotnem območju države in zajemajo vse ustrezne ukrepe za preprečevanje vseh oblik nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boj proti njim.
2. Države članice imenujejo ali ustanovijo enega ali več uradnih organov, ki so odgovorni za usklajevanje, izvajanje, spremljanje in ocenjevanje politik ter ukrepov za preprečevanje vseh oblik nasilja, zajetih s to direktivo, in boj proti njim.

3. Organ ali organi iz odstavka 2 usklajujejo zbiranje podatkov iz člena 44, jih analizirajo in razširjajo rezultate takega zbiranja.
4. Države članice zagotovijo, da se politike usklajujejo na centralni ravni, po potrebi pa tudi na regionalni ali lokalni ravni, v skladu z delitvijo pristojnosti v vsaki državi članici.

Člen 39

Nacionalni akcijski načrti za preprečevanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini in boj proti njima

1. Države članice do ... [pet let od datuma začetka veljavnosti te direktive], po potrebi po posvetovanju s specialističnimi podpornimi službami, sprejmejo nacionalni akcijski načrt za preprečevanje nasilja na podlagi spola in boj proti njemu.
2. Nacionalni akcijski načrti iz odstavka 1 lahko vključujejo prednostne naloge in ukrepe za preprečevanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boj proti njima, ter mehanizme za spremljanje doseganja ciljev, informacije o virih, potrebnih za doseganje teh prednostnih ciljev in izvajanje ukrepov ter informacije o načinu dodeljevanja teh sredstev.
3. Države članice poskrbijo, da se nacionalni akcijski načrti iz odstavka 1 pregledajo in posodobijo vsakih pet let.

Člen 40

Usklajevanje in sodelovanje vseh deležnikov

1. Države članice ob ustreznem upoštevanju nacionalnega prava ali prakse vzpostavijo ustrezne mehanizme, da se pri zaščiti žrtev pred nasiljem nad ženskami in nasiljem v družini ter pri podpori tem žrtvam na nacionalni ravni vzpostavi učinkovito usklajevanje in sodelovanje ustreznih organov, agencij in teles, vključno z varuhi človekovih pravic, lokalnimi in regionalnimi organi, organi preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, sodnimi organi, brez poseganja v neodvisnost sodstva, podpornimi službami, zlasti specialističnimi podpornimi službami za ženske, ter nevladnimi organizacijami, socialnimi službami, vključno z organi za zaščito ali socialno varstvo otrok, izvajalci izobraževanja in zdravstvenega varstva, socialnimi partnerji, – brez poseganja v njihovo avtonomijo –, ter drugimi ustreznimi organizacijami in subjekti.
2. Mehanizmi usklajevanja in sodelovanja iz odstavka 1 tega člena se navezujejo zlasti, v kolikor je to ustrezno, na individualne ocene na podlagi členov 16 in 17, izvajanje zaščitnih in podpornih ukrepov na podlagi člena 19 in poglavja 4, svetovalne smernice na podlagi člena 21 ter usposabljanje strokovnih delavcev iz člena 36.

Člen 41

Sodelovanje z nevladnimi organizacijami

Države članice sodelujejo in se redno posvetujejo z organizacijami civilne družbe, vključno z nevladnimi organizacijami, ki delajo z žrtvami, zlasti glede: zagotavljanja ustrezne podpore žrtvam; pobud za oblikovanje politik; kampanj za informiranje in ozaveščanje; raziskovalnih in izobraževalnih programov; usposabljanj ter glede spremljanja in ocenjevanja učinka ukrepov za podporo in zaščito žrtev.

Člen 42

Sodelovanje med ponudniki posredniških storitev

Države članice spodbujajo samoreglativno sodelovanje med ustreznimi ponudniki posredniških storitev, na primer vzpostavitev kodeksov ravnanja.

Države članice ozaveščajo o samoreglativnih ukrepih, ki jih sprejmejo ustrezni ponudniki posredniških storitev v zvezi s to direktivo, zlasti o ukrepih za krepitev mehanizmov, ki jih izvajajo taki ponudniki posredniških storitev za obravnavo spletnih vsebin iz člena 23(1), in s katerimi izboljšujejo usposabljanje svojih pristojnih zaposlenih glede preprečevanja kaznivih dejanj iz navedenega člena ter pomoči in podpore žrtvam kaznivih dejanj iz te direktive.

Člen 43

Sodelovanje na ravni Unije

Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe za olajšanje medsebojnega sodelovanja in sodelovanja na ravni Unije, da bi izboljšale izvajanje te direktive. Države članice si v okviru takega sodelovanja prizadevajo vsaj za:

- (a) izmenjavo dobrih praks med seboj prek vzpostavljenih mrež, ki se ukvarjajo z zadevami, povezanimi z nasiljem nad ženskami in nasiljem v družini, pa tudi z agencijami Unije v okviru njihovih mandatov in
- (b) medsebojno posvetovanje v posameznih primerih, tudi prek Eurojusta in Evropske pravosodne mreže v kazenskih zadevah, v okviru njihovih mandatov.

Člen 44

Zbiranje podatkov in raziskave

1. Države članice imajo vzpostavljen sistem za zbiranje, razvoj, pripravo in razširjanje statističnih podatkov o nasilju nad ženskami ali nasilju v družini.
2. Statistični podatki iz odstavka 1 vključujejo najmanj naslednje obstoječe podatke, ki so na voljo na centralni ravni in ki so razčlenjeni po spolu, starostni skupini (otrok/odrasla oseba) žrtve in storilca kaznivega dejanja, po možnosti in če je ustrezno, pa tudi po razmerju med žrtvijo in storilcem kaznivega dejanja ter vrsti kaznivega dejanja:
 - (a) letno število prijavljenih kaznivih dejanj in obsodb zaradi nasilja nad ženskami ali nasilja v družini, glede na podatke, ki jih pridobijo iz nacionalnih upravnih virov;

- (b) število žrtev, ki so bile ubite zaradi nasilja nad ženskami ali nasilja v družini;
- (c) število zatočišč in njihove zmogljivosti na državo članico ter
- (d) število klicev na nacionalne telefonske številke za pomoč.

3. Države članice si prizadevajo za redno izvajanje populacijskih raziskav, da bi ocenile razširjenost in trende vseh oblik nasilja, ki jih zajema ta direktiva.

Države članice podatke, ki izhajajo iz raziskav iz prvega pododstavka, posredujejo Komisiji (Eurostatu) takoj, ko so na voljo.

4. Za zagotovitev primerljivosti in standardizacije upravnih podatkov po vsej Uniji si države članice prizadevajo, da bi zbrale upravne podatke na podlagi skupnih razčlenitev, ki se razvijajo v sodelovanju z Evropskim inštitutom za enakost spolov in v skladu s standardi, ki jih je ta razvil v skladu z odstavkom 5. Te podatke vsako leto posredujejo Evropskemu inštitutu za enakost spolov. Posredovani podatki ne vključujejo osebnih podatkov.
5. Evropski inštitut za enakost spolov podpira države članice pri zbiranju podatkov iz odstavka 2, tudi z določitvijo skupnih standardov ob upoštevanju zahtev iz navedenega odstavka.
6. Države članice dajo statistične podatke, zbrane na podlagi tega člena, na voljo javnosti v enostavno dostopni obliki. Ti statistični podatki ne vsebujejo osebnih podatkov.

7. Komisija vsaj do konca večletnega finančnega okvira 2021–2027 podpira ali izvaja raziskave o temeljnih vzrokih, učinkih, pojavnosti in stopnjah obsodb za vse oblike nasilja, ki jih zajema ta direktiva.

Poglavje 7

Končne določbe

Člen 45

Poročanje in pregled

1. Države članice najpozneje do ... [osem let od datuma začetka veljavnosti te direktive] Komisiji sporočijo vse pomembne informacije v zvezi z delovanjem te direktive, ki jih Komisija potrebuje za pripravo poročila o oceni te direktive.
2. Komisija na podlagi informacij, ki jih države članice sporočijo v skladu z odstavkom 1, oceni učinek te direktive in ali je bil v Uniji dosežen cilj preprečevanja nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter boja proti njima, ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo. V tem poročilu zlasti oceni, ali je treba področje uporabe te direktive razširiti in ali je treba uvesti nova kazniva dejanja. Komisija poročilu po potrebi priloži zakonodajni predlog.

3. Komisija do ... [osem let od datuma začetka veljavnosti te direktive] oceni, ali so za učinkovit boj proti spolnemu nadlegovanju in nasilju na delovnem mestu potrebni nadaljnji ukrepi na ravni Unije, pri čemer upošteva veljavne mednarodne konvencije, pravni okvir Unije na področju enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu ter pravni okvir za varnost in zdravje pri delu.

Člen 46

Razmerje do drugih aktov Unije

1. Ta direktiva ne vpliva na uporabo naslednjih pravnih aktov:
- (a) Direktive 2011/36/EU;
 - (b) Direktive 2011/93/EU
 - (c) Direktive 2011/99/EU
 - (d) Direktive 2012/29/EU
 - (e) Uredbe (EU) št. 606/2013;
 - (f) Uredbe (EU) 2022/2065;
2. Posebni ukrepi preprečevanja, zaščite in podpore žrtvam iz poglavij 3, 4 in 5 te direktive se uporabljajo poleg ukrepov iz direktiv 2011/36/EU, 2011/93/EU in 2012/29/EU.

Člen 47

Svoboda tiska in svoboda izražanja v drugih medijih

Ta direktiva ne vpliva na posebne ureditve odgovornosti v zvezi s temeljnimi načeli svobode tiska in svobode izražanja v zaščitenih medijih, ki obstajajo v državah članicah od ... [datum začetka veljavnosti te direktive], pod pogojem, da se te ureditve lahko uporabljajo dosledno v skladu z Listino.

Člen 48

Prepoved poslabšanja položaja

Izvajanje te direktive ne sme biti podlaga za znižanje ravni zaščite žrtev. Ta prepoved znižanja ravni zaščite ne posega v pravico držav članic, da glede na spremenjene okoliščine določijo druge zakonodajne ali regulativne ureditve, kot so tiste, veljavne na ... [datum začetka veljavnosti te direktive], če so izpolnjene minimalne zahteve iz te direktive.

Člen 49

Prenos

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do ... [tri leta od datuma začetka veljavnosti te direktive]. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice sporočijo Komisiji besedilo predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 50

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 51

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice v skladu s Pogodbama.

V ...,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik/predsednica
